

Isonkyrön Joulu 2009

5 €

Hyvää vanhan ajan Joulua ja menestystä vuodelle 2010

Näissä Kivikirkon kansan maisemissa on hiljennytty Joulun viettoon jo satoja vuosia ennen meitä. Lujassa ollut leipä ja ankarammat elinolosuhteet tekivät ehkä vanhan ajan Joulusta nykyistä aidomman juhlan. Voimme kuvitella kuinka yritteliään kansan kiitokseen riitti jo välttämättöimpien elämän edellytysten saavuttaminen.

Meillä isokyröläisillä on etuoikeus viettää Jouluamme historiallisella paikalla. Täällä jos missä on mahdollista saavuttaa oikea vanhan ajan joulumieli.

Isonkyrön kunta

Isonkyrön Joulu 2009

Sisällysluettelo

Suhtautuminen pieneen ja keskiuureen yrittämiseen	Minna Sillanpää	4
Jouluinen tervehdys	Jussi Lehtonen	5
Isonkyrön kirkkokuoro 80 v	Auli Luoma	6-7
Vuoden yritys 2009	Pirkko Viljanmaa	8
Palvelukoti kuntoutujien tukena	Ullamaija Tiitinen	9
Palonkylän metsästysseura	Kooste historiikeistä	10
Hangassalo-hanke		11
YHYRES-kehittämisyhdistys	Pirkko Viljanmaa	12-13
52-vuotta valokuvauspalvelua Kyrönmaalla	Kalervo Miely	14-15
Kohti kotia	Sirkku Rinnekari	16-19
Vanhan kirkon ympärillä	Mauno Häkäri	20-22
Tapahtui Isossakyrössä	Kuvia	23-31

**Antti joulun aloittaa,
Tuomas tupaan taluttaa,
Kari kuuset karistaa
ja Nuutti juhlat lopettaa.**

Vapaaehtoinen lehtimaksu Isonkyrön Yrittäjät ry:n stipendirahaston hyväksi.

Saajan tilinumero	Sp 492820-213113 POP 472710-226359 Nordea 119530-21946	Joululehti 2009
Isonkyrön Yrittäjät Ry		
Maksaja		
Allekirjoitus		
		5,00

Suhtautuminen pieneen ja keskiisuureen yrittäjyyteen ja ylipäättänsä yrittäjiin on muuttunut melkoisesti viimeisten vuosien aikana. Tänä päivänä pk -yrittäjyyttä arvostetaan ja julkisesti tiedostetaan, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta muodostuu jatkossa entistä vahvemmin pk-yrittäjyydestä. Yrittäjät ovat Suomen voimavara, kasvun ja kehityksen tekijät.

Olemme Suomessa ja alueellamme sellaisten haasteiden edessä, joiden vuoksi tarvitsemme yrittäjyyttä yhä enemmän. Yleinen käsitys on, että Suomen tuleva kasvu syntyy lukuisista pienistä yrityksistä, ennemmin kuin yhdestä uudesta "Nokiasta". Pienten yritysten toiminnan vaikutus kuntatalouksille ja työllisyydelle on hyvin tärkeä. Tarvitsemme pienten yritysten rinnalle myös lisää uusia kasvuhalukkaita yrityksiä ja lisäksi niitä, jota haluavat kasvaa kansainvälistymisen kautta. Meidän on tehtävä kovasti työtä yhteisvoimin, jotta nousemme merkittävämpään asemaan viennin ja kansainvälistymisen osalta valtakunnallisesti. Tarvitsemme kasvun ja yritystoiminnan ajureiksi rahoitus- ja verokannustimia, on yritys elinkaarensa alkutaipaleella tai myöhemmässä vaiheessa elinkaartaan.

Meidän on huolehdittava oman alueemme hyvinvoinnin kehittymisestä ja viime kädessä Suomen hyvinvoinnista ja kilpailukyvystä globaalissa taloudessa.

Suomalainen yhteiskunta, aluehallinto ja kuntasektori ovat kasvavien haasteiden edessä. Aluehallinto uudistuu merkittävästi vuoden 2010 alusta; lääneistä luovutaan ja valtion aluehallinto kootaan kahteen uuteen viranomaisyksikköön Allu ja Ely. Allu eli valvonta- ja lupa-asioita käsittelevä yksikkö sijoittuu Vaasaan ja täyden palvelun Elyn eli elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijainnin pääpaikaksi tulee Seinäjoki. Mitä näiden virastojen muutokset vaikuttavat käytännössä yrittäjälle? Edunvalvonnassa huolehdimme siitä, että palveluiden tarjonta vastaa yrittäjien tarpeisiin, sekä palveluiden toimivuudeltaan että sisällöltään.

Alueeseemme liittyy vahvasti arvot yrittäjäys ja yrittäjyyden perinne! Tämän yrittäjäys -arvon pysyvyyden ja kehittymisen eteen me teemme kovasti työtä. Olemme kampanjoineet tänä vuonna "Reirusti Yrittäjyyden puolesta". Haluamme näin kertoa positiivisesta tulevaisuuden uskosta. Siitä, että olemme ajoissa liikkeellä ja uskomme pohjalaiseen yrittämiseen.

Näiden sanojen myötä toivotan teille arvoisat lukijat
Rauhallista Joulua ja Menestyksellistä Uutta Vuotta 2010!

Minna Sillanpää
toimitusjohtaja
Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät

Jouluinen tervehdys

Hienon, lämpimän kesän ja kuulaan, pitkän syksyn jälkeen ne ovat täällä taas: marraskuu ja kaamosaika. Vaikka taloustaantumien seurauksena kukkaro saattaa olla hieman ohuempi, työllisyys- tilanne on alueellamme heikentynyt, vellovat sikainfluenssa- aallot pelästyttävät ja sairastuttavat, joulun odotus on tulossa yhtä varmasti kuin muinakin vuosina. Toivottavasti joulun odotus merkitsee meille jokaiselle enemmän valoa ja iloa, kuin epätoivoa ja ahdistusta. Joulun Sanoma kun kuuluu meille jokaiselle, sitä ei jaeta riskiryhmien kiireellisyysjärjestyksessä tai veroäyriä mukaan.

Yrittäjien määrä alueellamme on kokonaisuudessaan kasvanut. Vaikka joitakin yrityksiä on lopetettu, niin myös uusia on perustettu ja yrityskauppoja-, sekä sukupolvenvaihdoksia on tehty. Alueellamme on todella monen eri alan osaajia. Sen voi todeta lukiessaan esim. Isonkyrön yritysluetteloa (www.isokyro.fi/?navi=4). Osa yrityksistä olemme jo ehtineet tutustuakin Isonkyrön yrittäjien järjestämällä yritysvierailuilla. Niitä on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa.

Maatalousyrittäjyys muistuttaa yhä enemmän nk. ”perinteistä” yrittäjyyttä. Monilla maatiloilla on ulkopuolista palkkatyövoimaa, useat tilat ovat ”erikoistuneet” tiettyyn tuotannonalaan tai tuotteistaneet ”satonsa” valmiiksi tuotteeksi. Tulevaisuuden visio näenkin sen, että Isollakyröllä on vahva maine paitsi puhtaan, lähellä tuotetun ruuan tuottajana, myös käyttäjänä ja markkinoijana. Puhtaat, paikalliset elintarvikkeet olisivat niin meidän yksityisten ihmisten, kuin alueemme koulujen, päiväkotien, ruokapaikkojen ym. suurtalouksien jokapäiväistä ylellisyyttä ja vahva osaamisalueemme. Yhä useammat ovat varmasti myös valmiita maksamaan siitä, että kinkku, kananmunat, jauhot ym. olisivat varmasti kyröläisiä. Siinäpä sitä on haastetta tuottajille, käyttäjille, jatkojalostajille, kauppoille ja vaikkapa uudelle markkinointiyrittäjälle?

Yrittäjä tai yksityinen ihminen -kaikki me tarvitsemme toisiamme. Kukaan ei pärjää yksin. Toivottelen kaikille rauhallista joulua seuraavan lainatun mietelmän sanoin:

”Jaamme tänään kaiken
mitä meillä on.
Jaamme lahjat, puutteen,
voiton, tappion.
Käsi toisen puoleen
hiljaa ojentuu.
Kutsuu Joulun Lapsi.
Jääköön kaikki muu.”

Jussi Lehtonen
puheenjohtaja
Isonkyrön Yrittäjät ry,

Isonkyrön Kirkkokuoro 80 vuotta

Kirkkomusiikilla ja lauluharrastuksella on vankat perinteet Isonkyrössä. Voglerin tuttu Hoosianna -hymni on vaikuttanut ratkaisevasti kirkkolaulun kehittämiseen Suomessa. Kirkkoherra Lars Stenbäckin tytär Ida johti säännöllisesti vuosittain Hoosiannaa. Lukkari-urkuri Jaakko Passinen perusti v.1882 sekakuoron jota pyydettiin esiintymään maakunnassa usein eri tilaisuuksissa. Vuonna 1904 oli Isonkyrön Vanhan kirkon 600-vuotisjuhla ja siellä esitettiin Toivo Kuulan juuri tätä tilaisuutta varten säveltämä Isonkyrön Kantaatti Kaikki Kaatuu. Kuula itse johti esityksen. Tarvittiin paljon harjoitusta ennen kuin näin vaikea teos voitiin esittää.

Vuosi 1929 on Isonkyrön Kirkkokuoron perustamisvuosi. Silloin seurakuntamme sai nuoren, musiikillisesti lahjakkaan ja työhönsä innostuneen kanttori Nestor Rajalan. Hän johti kuoroa yhteensä 43 vuotta. Työtä kanttorina jatkoi 1972 - 2001 Heikki Oksala. Kuoron johdossa ovat olleet Oksalan jälkeen seuraavat kanttorit: Maija-Liisa Vättö 1.7.2002-6.5.2004, Ulla Metsänheimo 1.1.2005-6.10.2006, sekä Suvi Koivisto 6.10.2008 alkaen.

Viransijaisena toimi direktor cantus Tapio Hautala 6.10.2006-6.10.2008.

Kuoron varajohtajana toimii opettaja, direktor cantus, Esko Petäjä. Hän on vaikuttanut Etelä-

Pohjanmaan Kirkkomusiikkipiirin puheenjohtajana 1988-2007 ja on kuulunut Kirkkomusiikkiliiton hallitukseen 1992-2003. Kuorolauluun perehdyttämisessä ovatkin KML:n kuorokurssit olleet hyvänä apuna. Niitä on järjestetty keväisin ja syksyisin ja ne ovat virkistäneet laulun harrastajia yhteisillä tapaamisilla.

Kuoron historian ensimmäiset jäsenluettelot ovat vuodelta 1933, jolloin laulajia oli 31. Vanhimpia laulajia ovat olleet: Martta Rauramo, Ida Vaismaa, Emilia Vaismaa, Ida Mäki-Reini. Martta Koskiniemi, Laura Lahti-Knuutti, Elli Luhtala, Jenny Nyysö, Helga Soisalo, Bertta Talvitie, Kaisa Hiltunen, Kaino Lahti, Anni Mäki-Reini, Fanni Peltoniemi, Verna Jokipii, Helli Knuutti, Veijo Rahnasto, Lauri Rauramo, Kaarle Saunamäki, Matti Pispä, Kaarlo Valin, Jaakko Huhtamäki, Eero Komi, Toivo Jokipii ja Jaakko Halme.

Kuoron puheenjohtajia ovat 80 vuoden aikana toimineet: L.A.Rauramo, Viljo Häkäri, V.J.Rahnasto, Martti Sillanpää, Manne Kokko, Tauno Nurmela, Mirja Rinta ja Tapani Mäki-Reini.

Kuoron sihteereinä ovat toimineet: Nestor Rajala, Jaakko Halme, Anni Mäki-Reini, Ruut Saunamäki, Niilo Niemelä, Kerttu Kettula, Vuokko Pakkala ja Auli Luoma vuodesta 1996 alkaen.

Rahastonhoitajina ovat toimineet Nestor Rajala,

Aune Korpela, Aili Korpela, Aino Vaismaa, Matti Ristiluoma, Niilo Niemelä, Anna-Liisa Mäki-Reini, Auli Luoma ja Marja-Leena Suomela vuodesta 1986 alkaen.

Useana vuonna osallistuttiin kirkkolaulujuhille sekä kirkkomusiikkijuhlille ympäri maata.

Kuoro on avustanut jumalanpalveluksissa, hautajaisissa, syntymäpäivillä, vanhainkodeissa, Orisbergin kappelin avajaisissa ym tilaisuuksissa. Konsertteja on pyritty järjestämään joka vuosi.

Kuoronjäsenistä 11 on ollut mukana Ilkka Kuusiston ja Pia Perkiön Kohti kotia -opperassa sen neljässä esityksessä Isossakyrössä ja Vaasassa.

Vuosikymmenien aikana solisteina ovat toimineet mm. Maija Kitinoja, Taimi Jolkka, Annikki Puskala, Valma Ventä (Pispala), Anni Komsu (Jokela), Vuokko Röyskö, lukuisia miessolisteja mm. Jorma Simojoki. Tilaisuuksia ovat rikastuttaneet myös mm. Sannamaria Salli, Marika, Annika ja Riikka Oksala.

Kuorolle on kertynyt "lähtöjä" noin 55 kertaa

vuodessa. Tällä hetkellä kuorolaisia on 26. Monet kuorolaisista ovat olleet mukana pitkään mutta pisimpään yltää Maija Kitinoja, joka lauloi kuorossa 67 vuotta.

Musiikki yhdistää sen parissa työskenteleviä ja kuorolaiset ovatkin kanttorin parasta tukijoukkoa seurakunnassa. Huippuhetkiä koetaan, kun pitkän ja vaikean harjoituskauden jälkeen syntyy esitys, jossa palaset asettuvat kohdalleen ja jossa kaikki esiintyjät kokevat onnistuneensa tai ehkä jopa ylittäneensä itsensä, tietenkin hyvän kanttorin johdolla. Kiitämmekin kanttoreitamme sitkeästä työstä.

Musiikki tuo iloa ja lohtua erilaisissa elämäntilanteissa. Sanoma saa soivan muodon ja avatessaan sydämensä sille, ihminen saa kokea Pyhän Kolmiyhteisen Jumalan läsnäolon.

Auli Luoma

Kuorolaisia 40-vuotis juhlassa. Edessä vasemmalla Elmi Varpula, Maija Kitinoja, Vieno Teräväinen, Raija Hautakangas, Nestor Rajala, Kaino Antila, Ruut Saunamäki, Hannele Lehtimäki, Sylvi Rajala, Sisko Mörsky, Aili Korpela, Sylvi Arola, Saara Niemelä, Terttu Jaatinen, Rakel Mäki-Tuuri, Annikki Puskala, Maija Isosaari, Anna-Liisa Mäki-Reini, Aino Korpela, Vaismaa Aino, Tapani Mäki-Reini, Jussi Saari, Tauno Nurmela, Eino Suomu, Leo Hattunen, Eino Komsu, Niilo Niemelä, Matti Ristiluoma, Lauri Kosonen ja Eino Kosonen.

Isonkyrön vuoden 2009 yritys KAIVINKONEURAKOINTI JA MAANSIIRTO MAUNUKSELA OY

Marko ja Jouni Maunukselan luotsaama Kaivinkoneurakointi ja Maansiirto Maunuksela Oy on Isonkyrön vuoden 2009 yritys. Poikien isä, Harri Maunuksela on perustanut yrityksen 1982 ja omistajanvaihdos tapahtui 2001. Harri pyöritti hetken aikaa kahta firmaa, mutta kun Kalliojärvi alkoi työllistää kovasti, siirtyivät maansiirtotyöt automaattisesti veljesten harteille. Poikien työura alkoi heti armeijan jälkeen, joten työ oli tuttua, eikä sukupolven vaihdos tuottanut vaikeuksia.

- Harri on osaltaan vielä omistaja mutta ei sekaannu enää näihin töihin. Kuitenkin räjäytshommissa Harrin panostajan taitoja vielä tarvitaan, kertovat veljekset.

Tällä hetkellä maansiirtofirma työllistää omistajien lisäksi kolme muuta. Lisäksi ruuhkia pyritään purkamaan käyttämällä aliurakoitsijoita.

Jounille on muodostunut puhujan rooli, hän vastailee puhelimeen ja hoitaa mm urakoiden laskemisen. Markolle on jäänyt käytännön toteutus.

Myös Jounin vaimo Outi osallistuu firman toimintaan hoitamalla paperitöitä, laskutusta ja palkkojen laskennan.

- Poikien työt on niin rutinoituja, naureskele Outi, että ymmärtävät sanoittakin, miten kulloinkin pitää toimia. Ei tarvitse työmaalla pahemmin jutustella.

- Kilpailu alalla on tiukkaa. Urakkojen hinnat ovat kaiketi laman vaikutuksesta pudonneet alaspäin. Alkuvuodesta oli hiljaisempaa mutta keväällä vilkastui ja nyt on täystyöllisyys. Äskettäin allekirjoitimme sopimuksen Laihian keskusurheilukentän peruskorjauksesta, joka alkaa viikolla 43 ja jatkuu pitkälle vuoteen 2010, kertoo Jouni.

- Järkevä vaikkakin työläs ratkaisu oli liittyminen Rakentamisen Laatu RALA ry:n. RALAn tarkoituksena

on parantaa rakentamisen laadun ja terveen kilpailun edellytyksiä. RALA-pätevyys vaati kosolti paperitöitä. Oli pakko syventyä mappien maailmaan. RALA-toimintatapojen hyväksyntää varten kurssitettiin ja tentattiin myös henkilökuntaa niin ohjeistusten ymmärtämisestä, työturvallisuudesta kuin huolloistakin. Liittyminen kannatti, sillä nyt paperitöihin löytyy RALAn kotisivulta helpotusta. Kotisivuilta löytyvät myös kaikki firmat, jotka tämän laatuarvion ovat suorittaneet.

Merkittävä saavutus oli maanrakennus-koneiden kuljettajien joukkuesuomenmestaruus. Kisa pidettiin Honkajoella kesäkuun alussa. Palkintona oli matka Monzan formulakisoihin.

Kilpailu oli vaativa. Siinä piti osata erilaisia kaivinkonetehtäviä. Kolmantena joukkueessa veljesten lisäksi oli Mikko Häkki. Kolmikko oli kilpailussa mukana ensikertaa, muut joukkueet olivat kiertäneet kisoja aikaisemminkin. Mukana oli jopa MM-tasoisia osallistujia. Kisassa mitattiin taitoa, nopeutta ja tarkkuutta.

- Joukkueessa kaksi teki suoritusta ja yksi toimi joukkueen johtajana. Marko ratkaisi kisan meidän eduksi, kertoo Jouni. Tässä tehtävässä eri mittaisia pylväitä piti määrättyssä ajassa laittaa tasaiseen mittaan. Markoi katsoi korkeuden ja muut toimivat sitten Markon ohjeiden mukaan, tehokkaasti ja nopeasti.

- Palkinto loi uskoa omaan osaamiseen ja sillä oli selkeästi myös positiivinen vaikutus kysyntään. Toki arvostuksen mukana tuli myös paineita itselle.

- Firman jatkajakin näyttäisi olevan tiedossa, sen verran innostuneesti Veikka 7 v suhtautuu kaivinkoneisiin, hymyilee Jouni.

Tulevaisuus näyttää veljesten osalta työntäyteiseltä ja silloinhan se näyttää myös valoisalta.

Kyrönmaan Palvelukoti ky 10 vuotta

Palvelukoti kuntoutujien tukena

Kyrönmaan Palvelukodin henkilökuntaa, vasemmalta Sari Alaharju, Juhani Mäenpää, Terhi Reini ja Pauliina Vapaavuori. Taustalla talon asukkaiden ja hoitajien kämmentenjaljet.
Kuva UMT

Syyskuun lopulla vietti Kyrönmaan Palvelukoti 10-vuotisjuhliansa Tervajoen Asematiellä. Palvelukodilla oli 30.9. avoimien ovien päivä ja vieraille tarjottiin kahvit. Palvelukodin toiminnasta vastaavat yrittäjät ja ohjaajat Terhi Reini ja Juhani Mäenpää, apunaan kaksi vakituista työntekijää ja lisäksi alan harjoittelijoita. Paikkana Tervajoki on rauhallinen ja viihtyisä, päivittäin tarvittavat palvelutkin löytyvät läheltä, kertoo Terhi Reini.

Palvelukodin toiminta on suunnattu aikuisille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, lievästi kehitysvammaisille ja syrjäytyneille. Asukaspaikkoja on 12 ja palvelukodin yhteydessä on lisäksi tukiasunto kolmelle asukkaalle. Kyrönmaan Palvelukoti on yksityinen palvelukoti ja asukkaat tulevat yleensä lähialueilta kuntien ostopalveluiden kautta. Asukkaat ovat eri ikäisiä, tällä hetkellä nuorin on 32 vuotta ja vanhin 75 vuotta. Osalla asukkaista on takanaan pitkiäkin laitoshoitajaksoja ja palvelukodissa tuetaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Logoterapian periaatteiden mukaan kuntoutujaa viedään eteenpäin hyvien asioiden ja jäljellä olevien taitojen sekä voimavarojen kautta.

Kyrönmaan Palvelukodista aistii että se ei ole laitos vaan se on asukkaiden koti. Ohjaaja Pauliina Vapaavuori kertoo, että asukkaiden kanssa tehdään normaaleja arkipäivän askareita kuten keittiö- ja

siivoushommia, kesällä puutarhatöitä ja talvella lumenluontia. Kukin osallistuu oman kuntonsa mukaan talon töihin. Asukkailla on omia harrastuksia ja myös Kyrönmaan Opiston harrastuspiireihin osallistutaan.

Kerran viikossa Kyrönmaan Palvelukodissa järjestetään päivätoimintaa, johon osallistuu niin palvelukodin asukkaita kuin muuallakin lähikunnissa asuvia asiakkaita. Päivätoiminnan puitteissa mm. tehdään retkiä, käydään uimassa, keilaamassa, elokuvissa tai ulkona syömässä, askarrellaan ja järjestetään myyjäisiä. Ohjaajat suunnittelevat toiminnan yhdessä päivätoimintalaisten kanssa ja tavoitteena on sosiaalisten taitojen kehittäminen.

Työpaja Arpeetin kanssa tehdään yhteistyötä ja siellä asukkaat voivat olla mukana ohjatussa työtoiminnassa. Eräs palvelukodin asukas on työssä yksityisellä yrittäjällä kunnan ja yrittäjän tekemän sopimuksen perusteella ja tästä on Terhi Reinin mukaan saatu hyviä kokemuksia.

Kyrönmaan Palvelukodin esitteestä löytyy yrityksen toimintaperiaate "Autamme asiakkaitamme huomaamaan terveet ja vahvat puolet itsessään sekä oman ihmisarvonsa: aina on mahdollisuus muutokseen ja itsensä kehittämiseen."

Haastattelijana Tervajoella vieraili
Ullamaija Tiitinen

Palonkylän Metsästysseura 70 vuotias

Palonkylän metsästysmaat olivat aina vuoteen 1938 asti yksityisen vuokraajan hallussa. Tämä vuokraaja oli K.V.Liesjoki. Kun maanomistajat totesivat, että heillä ei ollut juuri mitään mahdollisuutta metsästää kylän mailla, he päättivät perustaa Palonkylän Metsästysseuran. Niin sitten lokakuun 18 päivänä 1938 kokoontui Eino Luoman taloon seuraavat perustajajäsenet: K.V.Liesjoki, Jussi Pispä, Jussi Ala-Reini, Vilho Heimo, Martti Haaparanta ja Eino Luoma. Keskustelun jälkeen päätettiin yksimielisesti perustaa seura ja sille valittiin ensimmäinen johtokunta, johon tulivat puheenjohtajaksi K.V.Liesjoki, jäseniksi Jussi Pispä ja Jussi Ala-Reini, sekä varalle Eino Luoma ja Martti Haaparanta. Kokouksen puheenjohtajana toimi Jussi Ala-Reini ja sihteerinä Martti Haaparanta. Seuralle hyväksyttiin sääntöluonnos, jonka oli laatinut Jussi Pispä. Nämä säännöt joissa oli 10 eri pykälää, olivat seuran sääntöinä aina vuoteen 1973 saakka jolloin seura virallisesti merkittiin yhdistysrekisteriin ja sille hyväksyttiin Metsästäjäliiton mallisääntöjen mukaiset säännöt. Seuran vuokrasopimukset tehtiin 20 vuodeksi ja ne uusittiin 1958 jatkuen vuoteen 1984. Myöhemmin sopimukset uusittiin tarpeen mukaan.

Oma kämpä seuralle

Aluksi seuran vuosikokoukset pidettiin jäsenten kotona ja näin tutustuttiin myös perheisiin. Kukin otti vuorollaan kokouksen kotiinsa ja vastasi tarjoilusta. Omasta kämpästä keskusteltiin ensimmäisen kerran 1964 keväällä vuosikokouksessa. 1965 kokouksessa Paavo Kankaan talossa valittiin kämpälle rakennustoimikunta johon tulivat Jussi Hietala, lisäksi Vaismaa ja Veikko Kivimäki. Heille annettiin täydet valtuudet asioissa. Toimikuntaa lisättiin 1966 kokouksessa ja siihen tulivat lisäksi Viljo Luoma, Eino Lehtinen, Paavo Kangas, Väinö Ollikainen ja Martti Haaparanta. Vöyriltä, Rökiön kylästä, ostettiin ns. Saunatupa, joka siirrettiin paloina Hankahille lisäksi Vaismaan maalle, jonne oli valamalla tehty pohja. Näin sitten voitiin jo 1967 pitää kokoukset omalla kämpällä.

Seuran toimintaa

Seuran puheenjohtajana toimi ensimmäiset kymmenen vuotta K.V.Liesjoki. 1949 valittiin puheenjohtajaksi Viljo Luoma, joka toimi puheenjohtajana 30 vuotta, vuoteen 1978 saakka. Silloin puheenjohtajaksi valittiin Markku Pispä ja Luoma jäi ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajaksi. Sihteerinä oli ensimmäiset viisi vuotta Jussi Pispä. Hänen jälkeensä ovat tätä virkaa hoitaneet Martti Haaparanta ja Juha Waismaa. Rahastonhoitajana oli vuoteen 1953 Jussi Ala-Reini, myöhemmin Arvo Antila, Jussi Hietala ja Väinö Ollikainen. Vuonna 1990 Lehmäjoen metsämiehet päättivät liittyä Palonkylän metsästysseuraan. Vuonna 1995 seuraan kuului puheenjohtaja Markku Pispä, varapuheenjohtaja Aarne Jaatinen, sihteeri Juha Waismaa, rahastonhoitaja Erkki Koivisto, jäsen Arto Aittanen ja varajäsenenä Esko Reini.

Seura on pitänyt alusta lähtien tarkkaa taloutta. Jäsenmaksu on vaihdellut 3:sta 200:aan markkaan, joka ei tosin ole vertailukelpoinen, koska rahanarvo on heitellyt

paljon vuosikymmenten aikana.

Riistakanta säilyi seuran mailla erittäin hyvänä 1970-luvulle saakka, jolloin kanalintukanta alkoi heiketä ja mm. metso ja teeri jouduttiin rauhoittamaan. Samalla vuosikymmenellä puolestaan hirvikanta kasvoi voimakkaasti. Seura anoi ensimmäiset kahden hirven kaatoluvat yhdessä Tuuralan metsästysseuran kanssa 1957. Ensimmäiseen jahtiin osallistui 23 miestä. Jäniskantaa on pidetty metsästäjällä kurissa. Professori Olof Alfthan on useana vuonna istuttanut fasaanin poikasia. Ensi kerran niitä metsästettiin v.1992, jolloin lupa piti anoa lääninhallitukselta. Nykyisin fasaaneilla on metsästysaika eikä eri lupaa tarvita.

Seuralle on ollut aina hyvät yhteydet naapuriseuroihin ja kuntaan. Se on hoitanut kunnalle koiraluettelot vuosittain sekä ollut jäsenenä Kyrönmaan riistanhoitoyhdistyksessä.

Metsästysseura 70 vuotta.

Jäsenmäärä 31.12.2007 oli 68 henkilöä. Seura on huolehtinut riistastaan pitämällä alueellaan rehukaalimaita neljässä eri kohteessa hirviä varten. Kauriita ruokitaan viljalla kahdessa eri paikassa läpi talven. Riistalaskennassa näytti hirvikanta pysyvän edellisvuoden tasolla ja lintukanta on elpynyt hieman edellisvuosista. Vesilintukanta oli edelleen heikohko.

Metsästyksessä seura käyttää kiintiöitä, jotka määräytyvät kesäkokouksissa jäsenten havaintojen ja valtakunnallisten tietojen pohjalta. Metsästyksessä otetaan huomioon alueelliset rajoitukset sekä ajalliset kiintiöt koskien metsoa, teettä, riekkoa ja jänistä. Hirvilupia on yhteisesti Tuuralan Metsästysseuran kanssa 15 kpl.

Seuran ampumarata on ollut ahkerassa käytössä ja jäsenet menestyivätkin hyvin MHY:n kilpailussa. Kenneltoimikunta on järjestänyt useita koirakokeita alueella. Seuralle on suunniteltu oma merkki, tarra ja pöytästandardi. Suunnittelijana oli Jukka Isomäki.

Palonkylän Metsästysseura juhli 70-vuotista taivaltaan 10.2.2008 Lehmäjoen Nuorisoseuralla. Juhlapuhujana oli riistapäällikkö Jarkko Nurmi. Hirvikeitto maistui niin juhlavieraille kuin seuran jäsenillekin.

Vuoden 2008 hallitus: pj Juha Waismaa, vpj Jyrki Ala-Reini, jäseniä Markku Koskinen ja Jaakko Pukkinen, varajäseniä Juha Perttilä ja Helka Aittanen. Sihteerit Jarmo Mäkynen ja rahastonhoitaja Martti Huhtamäki. Ampumayhteyshenkilönä toimi Jyri Karppinen ja kennelyhteyshenkilönä Heimo Viljanen

Hangasmaja

Hangasmaja -projekti käynnistyi Tuurala-Palon hirsiseurueen tarpeista saada lihankäsittelyyn ajanmukaiset ja jäädytetyt tilat. Hankkeen valmistelevat päätökset etenivät siten, että hirsiseurue kokoontui Tuuralan metsästysseuran majalle 11.4.2007 ja päätti yksimielisesti lähteä hankkeeseen mukaan ja samalla sovittiin, että Palonkylän metsästysseura toimii

Valukökässä Antti Lehtori, Markku Piipa, Jyrki Ala-Reino, Reijo Niemi, Reino Jussero ja Erkki Peltoniemi.
Kuva: Jarmo Mäkyne

hankkeessa vastuullisena rekisteröitynä yhdistyksenä. Palonkylän metsästysseuran yleisessä ylimääräisessä kokouksessa 29.4.2007 päätettiin, että hankehakemus tehdään suunnitellulta pohjalta. Ennen hankkeen käynnistymistä oli seurueessa käynyt aivan selväksi, että nuorien metsästäjien saamiseksi toimintaan mukaan ja myös jatkuvuuden turvaamiseksi, tarvitaan nykyaikaiset toimitilat.

Pelkästään metsästyksen jatkuvuuden turvaamiseen suunnitellut tilat eivät kuitenkaan riitä, sillä käyttöaste jää muuten liian matalaksi ja näin monikäyttöisyys ja yhteisöllisyyden turvaaminen kylien kautta ja kylien edelleen kehittäminen nousi hankkeessa merkittäväksi. Hangasmaja sijoittuu sopivasti Kyrönmaan Patikka-reitistön varrelle. Lisäksi Tuuralan metsästysseuran Marjamäen maja sekä Palonkylän metsästysseuran pieni yhden huoneen kämpppä palvelevat hankkeen tavoitteita toiminnan järjestämisessä.

Tärkeimmät taloudelliset päätökset hankkeen alkuvaiheessa olivat;

- rahoitus haetaan Kyrönmaan kehittämissyhistys, YHYRES –yhdistyksen kautta,

- omarahoituksesta ja käytännön toteutuksesta vastaavat Tuurala-Palon hirsiseurueen jäsenet

Hankeemme sai rahoituspäätöksen 9.12.2008. Hankkeen suunnittelija ja myös työmaan vastaava mestari on RI Jukka Ojala.

Hankkeessa rakennetaan kokoontumistilat, lihan- ym vastaavat hygieniavaatimukset täyttävät tilat, jäädytystila, nykkytila sekä varasto ja kota. Rakennukset suunniteltiin tarkoituksenmukaisiksi ja turha prameus pois jättäen. Päärakennuksen pohjan pinta-ala on 100 m² ja toisessa kerroksessa on 30 m² :n kokoontumistila, varastorakennus on 20 m² ja lisäksi pihaan sijoittuu kota. Kokonaisuudessa Hangasmaja- hankkeen kustannusarvio on runsaat 115 000 euroa.

Hangasmaja-hankkeen kaivuutyöt aloitettiin 11.3.2009 ja ensimmäisessä vaiheessa piha- ja vesijohtotöiden jälkeen pystytettiin työmaalle tarvittavat tilat sekä aloitettiin

varastorakennuksen rakentaminen. Varaston ja pihatöiden rakentamisen ohella alkoi myös päärakennuksen pohjatyöt ja hankkeen eteneminen yhdessä kevään kanssa sujui erittäin hyvässä yhteishengessä. Ripeän toiminnan ansiosta päärakennuksen anturan valu oli 2.5.2009 ja tämän jälkeen päärakennus alkoi nousta kohti harjakorkeutta. Lattian valu oli 4.6.2009, siis kuukauden kuluttua anturan valusta!

Lokakuun 2009 alusta Hangasmajalla on ollut toimintaa hirsiseurueen toimintaan liittyen! Samaan aikaan hanke on edennyt rahoituksen maksatushakemusten tekemisellä ja rakennuksen vielä tekemättä olevien töiden suunnittelulla, tarvikkeiden kilpailut-tamisella ja talkoissa.

Tällaisen hankkeen onnistuminen näin nopealla aikataululla vaatii aivan uskomattoman määrän hyvää talkooväkeä ja innostusta asiaan. Erityisesti kantavana voimana hankkeessamme on ollut n. 15 hengen porukka, joka on uhrannut aikaansa ja osaamistaan yli 100 tuntia/ henkilö Hangasmajan rakentamiseen. Isoimmat tuntimäärät henkilötasolla lienevät jo noin 400 tunnin paikkeilla. Hankkeessa on ollut hyvää se, että palkkoihin ei ole juurikaan mennyt rahaa, vaan eri alojen ammattilaisia on porukastamme löytynyt ja jokaisen talkoisiimme osallistuneen n. 40 henkilön työpanos on ollut erittäin tärkeä. Olemme jokainen oppineet uutta tämän tyyppisen rakennuksen rakentamisessa sekä yhteishenki on vahvistunut hetki hetkeltä.

Hankkeen onnistumisen kannalta tärkeimmät "palikat" ovat; Yhyres-yhdistys, hyvä talkoohenki, hyvät yhteistyökumppanit tavaroiden ym toimituksiin ja tiukka taloudenpito. Kannustan muitakin yhdistyksiä erilaisten hankkeiden pariin, sillä tällä hetkellä rahoituskanava on olemassa ainakin vuoteen 2013 saakka, siis nykyinen EU:n ohjelmakausi.

YHYRES-kehittämisyhdistys

jo kymmenen vuotta Kyrönmaalla

Kyrönmaan Kehittämisyhdistys perustettiin vuonna 1999 tarkoituksena kannustaa Kyrönmaan asukkaita yhteistyöhön. Joukko aktiivisia ihmisiä matkusti Helsinkiin junalla ja tuolla reissulla syntyi uusi yhdistys jonka kotipaikaksi myöhemmin nimettiin Vähäkyrö.

Vuosille 2000 - 2006 laaditun Kyrönmaan kehittämissuunnitelman nimi oli Leipää ja voita reaaliverkossa. Yhteistyösopimus TE-keskuksen kanssa allekirjoitettiin 21.6 ja kuntien kanssa saman vuoden elokuussa. Rahoituskehikseksi Pohjanmaan TE-keskuksen ja alueen kuntien kanssa sovittiin 3,7 miljoonaa euroa käytettäväksi kehittämishankkeisiin.

Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja oli Pertti Lehto, myöhemmin Aulis Nuuja. Hallituksessa olivat edustettuna alueen kunnat, yksittäiset asukkaat ja yhteisöt. Vuodesta 2007 on puheenjohtajana toiminut Antti Salminen.

Vuoden 2001 alussa palkattiin ensimmäinen toiminnanjohtaja Maritta Sabell. Matti Jaskari astui remmiin vuonna 2003.

Yhdistyksen alkuaikoina toiminnajohtaja ja hankevetäjä tekivät töitä kuka missäkin, mutta 2003 saatiin vuokrattua oma tila keskeiseltä paikalta Tervajoelta.

Toiminnan painopistealueina oli kylien kehittäminen, matkailu ja sosiaalinen hyvinvointi. Myös nuoriin panostetaan. E.V.V.K. -hanke aktivoi nuoria monenlaisen toimintaan kuten bänditapahtumiin ja nuorteniltoihin.

Todennäköisesti parhaiten mieleenjääneitä tapahtumia oli pohjalaiset tryskööt eli Laurin päiväpäivät Pukkilansaarella vuonna 2005. Siinä turve roiskui kun muusikko Lauri Tähkä, painija Juha Ahokas, hiihtäjä Juha Mieto, Duudsonien Jukka Hilden sekä painija Marko Yli-Hannuksela ottivat mittaa toisistaan. Kyrönmaan kuntia edustivat rohkeasti Rami Mattila ja Patrik Lindholm. Myös Heli Laaksonen hyppäsi helmat käärittynä Turpeeseen runoilien lounaismurteellaan elämänläheisistä aiheista. Illan musisoinnista vastasivat tyttöbändi May Bee, Irina sekä Lauri Tähkä Elonkerjuu orkestereineen. Tämä tilaisuus sai lähes kaksituhatta ihmistä liikkeelle ja sitä muistellaan vieläkin onnistuneena tapahtumana.

Kyrönmaan kehittämissuunnitelman 2007 - 2013 painopistealueita ovat yhteisöllisyys, yrittäjyys, ympäristö sekä sopimuksellisuus.

Toiminnanjohtaja Jaskari summaa YHYRES-kehittämisyhdistyksen toimintaperiaatetta näin.

- Leader-toiminta on Euroopanlaajuinen verkostomalli, joka tarjoaa asukkaille vaikuttamis-

kanavan omiin elinoloihinsa. Leader-toiminnan työtapana on alhaalta ylöspäin, eli seudun kehittämisen lähtökohta on omassa alueessa ja sen tarpeissa.

- Merkittävä muutos tälle kaudelle ovat yritystuet. Tukea voivat hakea Kyrönmaalla toimivat alle 10 henkilöä työllistävät yritykset rakentamiseen, kone- ja laitehankintoihin, kehittämiseen ja toiminnan käynnistämiseen. Tukea on mahdollista saada Kyrönmaan kehittämissuunnitelman mukaisiin hankkeisiin.

Rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmasta 2007 - 2013 koostuu EU-rahoituksesta ja Suomen valtion kansallisesta sekä alueen kuntien rahoituksesta. Lisäksi mukana ovat hankkeita toteuttavat tahot yksityisellä rahoitusosuudellaan, johon voi joissain hanke-muodoissa liittyä myös talkootyötä.

Yhdistyksen toimihenkilöt ovat toiminnanjohtaja Matti Jaskari, kehittämissuunnittelija (virka-aikana) Arja Suomalainen ja hankekoordinaattori Kati Vaissalo. Kyläkööri-hankkeessa kyläyhdistyksiä auttaa, innostaa ja aktivoi kylä-asiamies Tiina Laurila. Tiedonvälityshankkeessa työskentelee YHYRES-kehittämisyhdistyksen, Aktion Österbottenin ja TE-keskuksen yhteinen tiedottaja Sanna Backholm.

Kansainvälistymishankkeessa Österbotten International -hankkeessa kansainvälistä toimintaa aktivoi Aktion Österbottenin ja YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n yhteishankkeessa kv-koordinaattori Marianne Sjöström.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry juhli kymmenvuotista taivaltaan lauantaina 26. syyskuuta 2009 Isonkyrön Ylipään nuorisoseurantalolla.

Juhlaan osallistui yli 70 jäsentä, yhteistyökumppania, kyläaktiivia, hanketoimijaa tai muuten Kyrönmaan kehittymisestä kiinnostunutta. Juhlapuheen piti maakuntajohtaja Olav Järn, lisäksi esiintyi Havilla-orkesteri sekä Isonkyrön Näyttiskerho. Hallituksen pitkäaikainen puheenjohtaja Aulis Nuuja edelliseltä hankekaudelta muisteli puheenvuorossaan mitä kaikkea onkaan kymmenen vuoden aikana tapahtunut.

YHYRES-yhdistys on ottanut kymmenen vuoden aikana paikkansa Kyrönmaan kehittäjänä ja katsoo luottavaisin mielin tulevaisuuteen yhteistyön merkeissä.

Laskiaistiistaina Kalliojärvellä järjestetty tuubimäkipäivä veti väkeä runsaasti mäkeen. Kati Vaissalo tarjosi lämmikkeeksi kuumaa mehua ja piparia. Tempauksen tarkoitus oli innostaa ihmisiä kertomaan mahdollisista hankeideoistaan sekä tutustuttaa yhdistyksen toimintaan. Kuva: PV

YHYRES-kehittämisyhdistys ry juhli kymmenvuotista taivaltaan lauantaina 26. syyskuuta 2009 Isonkyrön Ylipään nuorisoseurantalolla. Juhlaan osallistui yli 70 jäsentä, yhteistyökumppania, kyläaktiivia, hanketoimijaa tai muuten Kyrönmaan kehittymisestä kiinnostunutta. Kuva: Kati Vaissalo

52 vuotta valokuvauspalvelua Kyrönmaalla

Kuvassa vasemmalta Kalevi Mielty, mv. Mauno Rantakari ja joht.op. Jaakko Piuholatussipiirros filmille: Mauno Rantakari

Kalervo Mielty

Tänä syksynä tuli kuluneeksi 52 vuotta siitä, kun Kalevi Mielty aloitti valokuvaajana Orismalan Annalanmäellä. Kipinä kuvaamiseen oli syttynyt jo 50-luvun alussa, jolloin hän Alavudella ollessaan osti Imperial-laatikkokameran. Harrastus syveni Peräseinäjoella, missä Kalevi rakensi pienen laboratorion ja omatekoisen suurennuskoneen koulun kellariin. Vuonna 1957 harrastuksesta tuli sitten ammatti, joka jatkui hänen kuolemaansa saakka v. 1998.

Orismalasta siirryttiin pian Isonkyrön keskustaan, "Lanka-Helmin" (H. Nortunen) vintille, missä toimittiin aina oman talon valmistumiseen saakka v. 1962. Töiden lisääntyessä myös Sisko-puoliso tuli toimintaan mukaan ja oli pian täydessä touhussa niin tiskin takana kuin pimiössäkin.

Ero edellisiin valokuvaajapolviin oli siinä, että oli siirrytty lasilevyistä rullafilmiin käyttöön: niin ammattilaiset kuin harrastajatkin pujottelivat kameroihinsa 120, tai 620 filmirullia osaamatta kuvitellakaan, että muutaman vuosikymmenen kuluttua ne kaikki korvattaisiin hävyttömän pienellä kennolla,

jota ei tarvitse kehittää, kiinnittää, pestä, kuivata ja katkoa paloiksi paperipussiin. Erikoisliikkeet huolehtivat vielä 60-luvulla kaikista valokuvapalveluista, marketteja, saatikka postimyyntiä ei ollut vielä Suomessa nähtykään. Kaikki kuvat, harrastekuvat mukaan lukien, valmistettiin omassa laboratoriossa, "pimiäs putkas", kuten sitä tavallisimmin kutsuttiin. Kameroita ei vielä 60-luvun alussa ollut joka talossa, ja kuvaaminenkin oli vakavampaa puuhaa kuin nykyisin – joka otos harkittiin tarkoin. Kameroiden vähyys vaikutti luonnollisesti siihen, että ammattilaiset kävivät kuvaamassa kodeissa esim. syntymäpäivä-sankareiden, jopa toisinaan "yön kuningattarienkin" puhkeamista kukkaan.

Värikuvauksen yleistyminen toi alalle erikoistuneet laboratoriot, koska pienten värimateriaalierien työstäminen ei ollut mielekäästä. Muotokuvien kohdalla mustavalkoiset kuvat toki säilyttivät asemansa aina 70-luvulle, ja erilaisena vaihtoehtona tähänkin päivään saakka.

Kalevi Mielty kehitti ammattitaitoaan erityisesti Suomen Valokuvaajain Liiton piirissä järjestetyissä koulutustilaisuuksissa niin koulutettavana kuin kouluttajanakin ja sai kuvasarjallaan tunnustuksena v. 1971 kansainvälisen A.R.P.S. arvonimen (Association of Royal Photographic Society).

Vuosikymmenen lopussa seuraava sukupolvi, Kalervo ja hänen taidekoulutuksen saanut puolisonsa Marja-Terttu tulivat toimintaan mukaan, hankkivat itselleen ammattivalokuvaajan ammattitutkinnot, ja ottivat ensimmäiseksi haltuun ammattitöiden värikuva-valmistuksen, jota jatkettiin aina nuoremman polven eläkkeelle siirtymiseen saakka. Merkillistä kyllä, että Suomessa on toiminut vain muutama kuvaamo, joissa värilliset ammattityötkin tehtiin itse – vaikka värikuva oli vallannut jo suurimman osan kuvatuotannosta.

Pian laajennettiin toimintaa myös maantieteellisesti, kun nuorempi sukupolvi perusti Tervajolle Studio Mieltyn. K. J. Mieltyn kuoleman jälkeen Sisko jatkoi valokuvaamotoimintaa alkuperäisellä paikalla muutaman vuoden ajan, kunnes koko toiminta keskitettiin takaisin Isonkyrön keskustaan. Samalla Siskollekin avautui mahdollisuus siirtyä ansaituille eläkepäiville.

Jo 1980-luvun alussa jotkut ammattilaiset uskoivat, että silloin alalle tullut video syrjäyttäisi pian kokonaan perinteisen valokuvauksen. Toisin kävi, ja arviomme siitä, ettei videointiin kannattaisi näillä lakeuksilla paljonkaan satsata, osui oikeaan. Videokuvaus on tietenkin lisääntynyt etenkin harrastepuolella, mutta perinteistä valokuvaa se ei ole eikä tule korvaamaan.

Muutaman viime vuosikymmenen aikana valokuvaamoala hajautui voimakkaasti: syntyi koulu- ja tarhakuvaukseen erikoistuneita valtakunnallisia yrityksiä, kuvanvalmistusta ja välineistöä tarjottiin niin tavarataloissa kuin postimyynninäkkin. Kameroita oli kodeissa jo kasapäin, joten "yön kuningatarkin" kuvattiin itse, tai naapurin upoudella kameralla.

Uusi vuosituhat toi sitten täydellisen muutoksen: digitaalisen kuvan ja välineistön. Tällä kertaa vain harvat osasivat ennustaa muutoksen nopeutta. Muutamassa vuodessa perinteinen filmille kuvaus väheni lähes olemattomiin. Eihän digitaalisuus sinänsä itse kuvaamista miksiäkään muuttanut, filmin tilalle vain tuli valokenno, kuvatkin tehdään edelleen pääosin samalle materiaalille kuin aikaisemmin. Mutta suhtautuminen kuvaamiseen on muuttunut, kun yhden harkitun otoksen sijaan voidaan napsia parikymmentä harkitsematonta - kunnes näppäilyinto hieman laantuu, ja aletaan huomata, että yhtä hyvää kuvaa on mukavampi katsella (saati näytellä) kuin sataa omalatuista virnistystä.

Mieltyn kuvaamossa digitalisointi aloitettiin jo 90-luvulla ensimmäisen skannerin hankinnan myötä, ja vuoden 2000 alussa avattiin nettiin omatekoiset

kotisivut, joita silloin ei vielä moneltakaan kuvaamolta Suomesta löytynyt.

Digitaalinen kuvankäsittely sinänsä ei tuonut työhön paljon uutta, koska perinteisen kuvan käsittelyyn oli panostettu jo yli 40 vuoden ajan: kaikki ammattikuvat oli totuttu retusoimaan nesteellä negatiiveille, ja myös nuorempi kuvaajapolvi kävi opettamassa taitoja ammattilaisille eri puolella Suomea. Tosin vain harvat kuvaajat vaivautuivat harjoittelemaan aikaa, tarkkuutta ja kärsivällisyyttä vaativaa työtä, joka nyt voidaan tehdä Photoshopissa hieman helpommin – joskin siinäkin vaaditaan näkemystä siitä, mikä parantaa kuvan esteettistä lopputulosta, ja mikä vain häkellyttää katsojan hetkeksi.

Muutaman viime vuoden aikana ammattikuvauksissakin siirryttiin meillä täysin digitaaliseen kalustoon. Sitä vaadittiin etenkin tuotekuvauksissa, joissa toisinaan kuvien piti olla viimeisteltyinä Saksassa parin tunnin kuluttua kuvaamisesta. Muotokuvauksissa suuri osa Suomen kuvaamoista käyttää yhä perinteistä filmikalustoa, mikä ei millään tavoin alenna heidän toimintansa arvoa – hyvälaatuisista filmeistähän, kuin myös yli sata vuotta vanhoista lasilevyistä, päästään tarpeen vaatiessa aina erinomaiseen digitaaliseen muotoon.

Vuosisadan alkupuolen kuvaajat olivat asialleen omistautuneita, mutta he eivät yleensä kirjanneet kuvauskohteitaan kovin tarkoin, mikä etenkin muotokuvien kohdalla vähentää niiden arvoa seuraavien sukupolvien silmissä. Tästä viisastuneena on Mieltyn muotokuvaukset pyritty alusta alkaen arkistomaan, joten niistä on yhä saatavissa kopioita sukupolvien iloksi.

Suomessa ovat pohjalaiset marssineet valokuvauksen alalla aina edelläkävijöiden joukossa. Merimiesten sanotaan tuoneen harrastuksen Ranskasta Vaasan seudulle pian 1850-luvun jälkeen. Meilläkin on kuva isoisäni isoisän isästä (s. 1828), joka on otettu Munsalassa joskus 1860-luvulla. Muutama sukupolvi sitten kuvassa käytiin pääosin kaupungeissa. Saattaa hyvin olla, että päätoimisten maaseutukuvaamoiden aika on ainakin toistaiseksi ohi. Sen verran ovat moninaiset muutokset murentaneet alan ansioita, että on vaikeata kuvitella tämän päivän nuorten niihin tyytyvän – etenkin huomioiden sen, että alalle ryhtyvän on syytä ensi töikseen täydellisesti unohtaa sellaisten käsitteiden olemassaolo kuin kesäloma – lomarahosta puhumattakaan! Elämäntapaintiaaneja voi toki löytyä, ja toivotamme heille onnea ja menestystä, sekä kiitämme kaikkia asiakkaitamme - ystäviämme!

Uusi vuosituhat toi sitten täydellisen muutoksen: digitaalisen kuvan ja välineistön. Tällä kertaa vain harvat osasivat ennustaa muutoksen nopeutta.

KOHTI KOTIA –

kohti yhteistä esitystä

Seison Isonkyrön pääkirjon eteisessä, suurten ovien takana, perjantaina 23. lokakuuta 2009 hieman ennen iltakahdeksaa ja kuuntelen *Kohti kotia* -kirkko-oopperan päättävää ylistyspsalmia. Sieluni täyttyy tästä musiikista, jonka vahva esiintyjäkaarti herkkyydellä ja voimalla välittää kuulijoille. Pian kuulen yleisön äänten liittyvän yhteiseen virteen ”Herraa hyvää kiittäkää”. Ylpeys ja liikutus pakottavat silmäluomien takana. Kyneleittä en tästä selviä. Se on nyt tehty: saatettu tämä kaunis sävellys runollisine librettoineen kantaesitykseensä täällä Isossakyrössä. Me teimme sen! Yhdessä.

Jokainen tämän oratorion eteen töitä tehnyt saa olla ylpeä itsestään. Upean esityksen ovien takana on tuhansittain tunteja, joista enin niitä vapaaehtoisesti tehtyjä. Moni on antanut esityksille ja niiden valmisteluille palasia itsestään, luovuttanut taitonsa ja tietonsa yhteiseen hyvään ja aimo annokset aikaansa. Kohti kotia ja takaisin on kuljettu ja kuljetettu kilometrejä. Tätä hanketta on kannateltu erilaisin yhteistyömuodoin, ja perheenjäsenten ja läheisten kärsivällisyydellä. Ylpeitä saamme olla siitäkin, että visuaalisen oratorion kanta-esityksen yleisön joukossa olivat teoksen säveltäjä *Ilkka Kuusisto* ja libretisti *Pia Perkiö*. Hyvältä on tuntunut myös esityksistä saatu palaute – kirkkoissa aistittu, kentältä kuultu ja lehdistä luettu. Ylpeys on saanut myös monesti väistyä, jotta on saatu otettua tärkeitä askeleita tällä tuotantotaipeella.

Tiedän liikituksen vallan esitysten aikana muitakin. Eräskin paikallinen kuorolainen kertoi liikutelleensa päätösvirren aikana tovin huuliaan ääneti, kun äänensä salpautui tunnekuohussa. Ihmekös tuo. Tuttu kotikirkko, lämmin tunnelma, kokemus siitä, kuinka tänne Isohinkyröihin on hyvä tehdä kulttuuria, kun se otetaan tällaisin väkimäärin vastaan. Tunnelma tiivistyi uudelleen, kun oli Vaasan kirkon esitysten vuoro. Oli esiintyjä- ja tekijäkaartin vaasanseutulaisien vuoro latautua lähikirkon ilmapiiriin ja läheisten läsnäolon mukanaantuomaan jännitykseen. Vaikka olimme yhtä ja teimme yhdessä, on kotikirkossa esiintymisessä aina jotain erityisen tärkeää. Sillä esityksissähän se aina kirkastui: Teillehän me tämän teimme, yleisölle. Kuultavaksi. Nähtäväksi. Koettavaksi. Teitä liikuttamaan.

Yhteistyö musiikinjohtosta vastanneen *Martti Tiaisen* ja ohjaaja *Jussi Tapolan* kanssa lienee piirtynyt ajoiksi esiintyjien muistoihin ja osaamisrepertuaariin. Kuoronjohtajan tinkimätön tarkkuus ja taitavat ohjeistukset johtivat kohti laulua, josta yleisölle välittyi sanat, merkitys ja tarina. Ohjaaja johdatti vankalla ammattitaidolla ja varmalla otteella suurta esiintyjäkaartiä kohti eheää esitystä: väliin pienin kohtausta avaavin vihjein, väliin itse tehden ja vahvasti mukana eläytyen. Tutuksi tuli myös tahtonaisen, oopperavaikuttaja ja -johtaja *Irma Rewellin* läsnäolo. Hän eli ja hengitti tätä tuotantoa ja seisoi vakaasti sen takana yhdessä *Vaasan Oopperasäätiön* väen – eritoten toiminnanjohtajien *Annika Westerin* ja sittemmin *Erkki Mendelinin* – kanssa.

Lämmin kiitos kuuluu *Isonkyrön seurakunnalle*, joka esimerkillisesti toimi todellisena yhteistyökumppanina tarjoten joustavasti harjoittelu- ja esiintymispaikan tuotannolle sekä kirkkoherranviraston toimiston ammattitaitoisen henkilökunnan Isonkyrön esitysten lipunmyynnin toimipisteeksi. Vipinää lipunmyynnin saralla riittikin erityisesti *Loukolan Paulalla*, joka hoiti tämän lisätehtävän huolella ja ystävällisyydellä. Oman maininnan ansaitsevat myös seurakunnan Allen-digitaaliturut, jotka kauniilla soinnillaan hurmasivat urkusolistin, musiikinjohtajan ja ohjaajan niin, että urut haluttiin osaksi esitystä myös Vaasassa. Seurakunnan edustajia tässä tuotannossa olivat kirkkovaltuutettu *Kari Lehtonen* ja kirkkoherra *Erik Silvola*. Me mukanaolleet tiedämme, että ilman Karia moni asia olisi jäänyt järjestämättä ja järjestymättä. Hänen uskonsa ja periksiantamattomuutensa kantoi läpi monen tuotantovaiheen. Niin moneen tehtävään hän venyi ja ylsi näiden tuotantovuosien (kyllä: vuosien) aikana. Antoipa bassoäänensä soinninkin suurkuoroon ja isien joukkoon.

Kivikirkon kansa -näytelmän tiimoilta perustettu *Isonkyrön pukupankki* avasi sekä kuvaannollisesti että kirjaimellisesti pukuvaramonsa ovet roolitettujen esiintyjien puvustamista varten, siitä suuri kiitos näille toiminnan naisille.

Kohti kotia sai ensikiipinänsä kesällä 2003, Isonkyrön vanhan kivikirkon maisemissa esitetyn maineikkaan *Kivikirkon kansa* -näytelmän jälkimainingeissa. Vaasan Oopperasäätiön toimijat *Irma Rewellin* johdolla tulivat haastamaan Kivikirkon kansan väkeä musiikilliseen yhteistyöhön. Syntyi ajatus kirkko-oopperasta, joka nivoutuisi kivikirkon historiaan. Lausuttiin ääneen sanat *Koivu ja tähti*, tuo Topeliuksen tunnettu satu, jonka kuvaamia tapahtumia on eletty synkemmin sävyin todeksi myös historiallisen Etelä-Pohjanmaan alueella ja Isonkyrön vanhan kivikirkonkin juurella*. Kirkko-oopperan sävellys ja libretto valmistuivat 2006. Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahasto tilasi teoksen Latomeri-sarjaansa. Esityspaikaksi kaavailtiin Isonkyrön vanhaa kivikirkkoa ympäristöineen, mutta tuotanto ei ottanut aluksi tulta alleen.

Kivikirkon Kansan ry:n asema kirkko-oopperan tuotantotaipeen aikana vaihteli. Esityspaikkunnalla vaikuttavan yhdistyksen oli tarkoitus toimia tuottajana teokselle Vaasan

Martti Tiainen johtaa suurkuoron ja solistit lopun ylistykseen ja kiitokseen. Kuva Kaj Sorbacka

Oopperasäätiön ollessa vertainen yhteistyökumppani. Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahasto myönsi yhdistykselle apurahankin kirkko-oopperan valmistelua varten. Produktio ei kuitenkaan lähtenyt yhdistyksen vetämänä käyntiin. Ilmassa oli kaikenlaisia suunnitelmia vailla mitään konkreettista, eikä yhdistys kyennyt puhaltamaan tekemisen intoa kyröläisiin toimijoihin. Yhteistyö Vaasan suuntaankaan ei ollut kaikille enää itsestäänselvyys, vaikka ilman Vaasan Oopperasäätiön panosta ei todellisuudessa olisi ollut koko hanketta. Keväällä 2008 elettiin ratkaisujen aikaa. Juuri samoihin aikoihin yhdistyksestä otettiin minuun ensi kerran yhteyttä – taipaleeni vapaaehtoisena toimijana Isonkyrön työryhmässä oli alkamassa. Ryhmän oli päätettävä, miten tuotannossa voidaan edetä. Oli pakko todeta, että Kivikirkon Kansa ry oli käytännössä rakentunut niin hennolle pohjalle, ettei sen varaan suurta hanketta voinut rakentaa. Ainoa realistinen vaihtoehto oli tarttua Vaasan Oopperasäätiön kädenojennukseen: se ottaa tuottajavastuun ja Kivikirkon Kansa ry säilyy yhteistyökumppanina Vaasan Oopperan ja Isonkyrön seurakunnan rinnalla. Päätös ei ollut helppo, vaikkakaan siihen ei tullut missään nimessä suhtautua luovuttamisena. Realiteetit oli vain kohdattava, jos haluttiin libreton ja musiikin heräävän eloon. Tämä vaihe oli tuotantoryhmän murheellisin vaihe ristiriitoineen. Koko hankkeen onneksi otettiin rohkeasti ratkaiseva askel ja päätettiin vaihtaa vetovastuuta. Tämänkin ratkaisun jälkeen Isonkyrön piskuiselle tuotantoryhmälle jäi vielä mittava toiminta-alue vastattavaksi. Siitä piti huolen muun muassa kantaesityspaikan säilyminen Isossakyrössä, puvustus-yhteistyö Isonkyrön pukupankin kanssa, halu huolehtia tapauksen paikallisesta näkyvyydestä ja merkityksestä sekä yhteistoimintakuviot sinällään. Otettiin rohkeasti toinenkin askel, kun teos muutettiin kirkkojen sisätiloissa esitettävään

muotoon, visuaaliseksi oratorioksi. Kolmas askelkin vaati urheutta, sillä esiintymispaikkana luovuttiin Isonkyrön vanhasta kivikirkosta, ja esitys siirrettiin Isonkyrön pääkirkkoon. Päätös toki kirpasi, mutta se oli harkittu, perusteltu ja oikea. Olihan kirkkoon mahdollista mittavan esiintyjäkaartin lisäksi myös yleisöä. Tälle mittavalle musiikkiteokselle toinen luonnollinen esityspaikka oli oopperalaisten kotikirkko Vaasassa. Esitysjankohdaksi valittiin tunnelmallinen lokakuu. Ehkäpä päätösten kipeydestä johtuen oli yhteinen tuotantotaival täällä Isossakyrössä ajoittain päätöksen jälkeenkin hyvinkin vaikea, kun eteen nostettiin erilaisia turhia esteitä. Onneksi yhteinen päämäärä koettiin sekä Vaasassa että pääosin Isossakyrössä niin tärkeäksi, että taivalta jatkettiin kulkua hankaloittavista tekijöistä huolimatta. Kivikirkon Kansa ry:lle myönnetty apuraha siirrettiin yhdistyksen päätöksellä tuotannon käyttöön syksyllä 2009. Käytännössä ryhdyin toimimaan tuotannossa yhdistyksen edustajana syksystä 2008 lähtien. Puuhanaisen titteli lienee kuvaava, sillä tehtäväni vaihtelivat markkinoinnin ja tiedottamisen saralta kirkon penkkien merkitsemiseen. Välillä tehtäviin oli kasvettava nopeastikin, kuten kävi muuntuessani Isonkyrön pukupankin tavaroiden kuljettajasta ohjaajan oikeaksi kädeksi puvustamisessa. Karin työparina on ollut mielekästä työskennellä: hän on jämäptiudessaan, neuvokkuudessaan ja sanavalmiissa huumorintajussaan vertaansa vailla.

Seuraava yhteinen tavoitteemme oli saada kyrömaalaisia laulajia mukaan kirkko-oopperan suurkuoroon. Me kyröläiset halusimme saada oratorioon lisää paikallisväriä ja -tuntua, ja Vaasan Oopperan kuoro toivotti lämpimästi tervetulleeksi uudet vahvistukset. Siispä järjestämään koelaulutilaisuutta Kyrönmaalle ja kertomaan siitä alueen

Kuinka kohdata voimme, Herra, tuskan äitien silmistäkin. Kuva Kaj Storbacka

kuoroille, lauluryhmille ja laulattajille. Ensin tiedotimme Karin kanssa tilaisuudesta puhelimitse ja sähköpostitse, sitten vielä jalkauduimme konkreettisesti kuoro-harjoituksiin. Uskoimme, että niissä tapahtuvat kohtaamiset, koelaulutilaisuuteen liittyvän kynnyksen madaltamispyrkimykset ja rohkaisut kokea oopperan kuorossa laulaminen, tuottaisivat hedelmää. Jokaisen laulajan oli kuitenkin tehtävä oma henkilökohtainen päätöksensä. Ilomme olikin suuri, kun Isonkyrön seurakuntatalolle saapui liki 30 laulajaa eräänä marraskuisena perjantaina antamaan näytteen äänialastaan ja samalla kuuntelemaan Irma Rewellin, Martti Tiaisen ja Annika Westerin sanoja kirkko-oopperasta ja sen harjoituksista. Kuorolaisten keskuudesta nousi illan aikana tosi tarinakin esi-isästä, joka oli ryöstetty Venäjälle ja onnistunut kotiinpaluussaan. Näin lähelle kirkko-oopperan aihe meitä tulee! Koelaulun jälkeen oli kapellimestari Tiaisen pitämä ensimmäinen kuoroharjoitus. Tuon illan annin innoittamana oopperakuoro sai pyytämänsä vahvistuksen. Pohjalaisella vaatimattomuudella todeten: ilman isokyröläisten, vähäkyröläisten, laihialaisten ja ylistarolaisten voimaa ei oopperakuoro olisi laajasti kiitettyihin mittoihinsa venynyt. Kyrönmaalaiset laulajat ovat myös saamapuolella. Plakkarissa on Tiaisen ja Tapolan opit, uusia tuttavuuksia Vaasan oopperakuorosta, kokemuksia ainutlaatuisen esityksen tekemisestä ja suurkuoron onnistumisista.

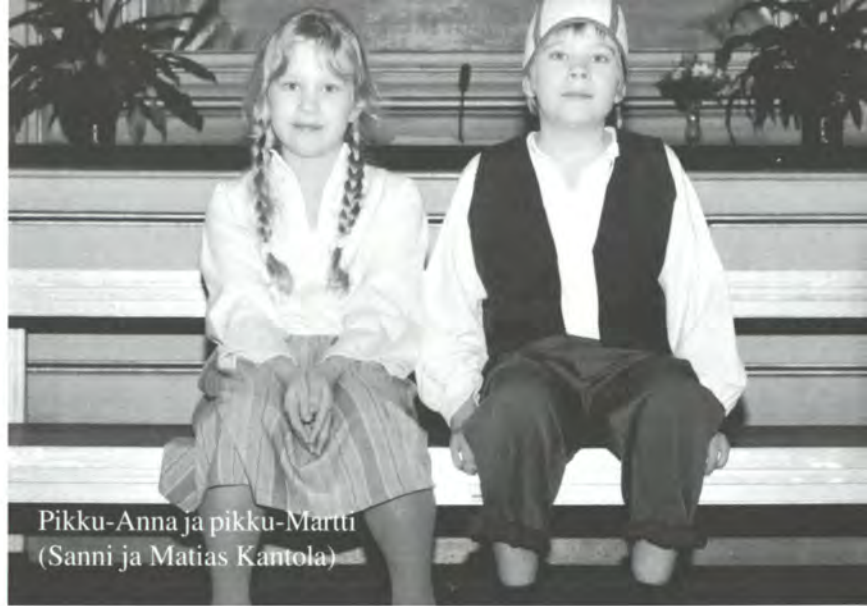
Joulutauon jälkeen alkoivat kuoron harjoitukset Martti Tiaisen johdolla. Saatiin jo tässä vaiheessa tottua siihen, että aikataulutietoja päivitettiin usein, ja osallistujilta vaadittiin joustavuutta sekä palavaa intoa ja kovettua motivaatiota. Ja

näitähän löytyi. Välillä saatiin lisätietoa tuotannosta: keitä on saatu laulu- ja muusikkosolisteiksi. Vähitellen saimme myös kuulla heitä osana esitystä. Äidin roolin esityksissä vahvasti tulkinnut Jenny Sandelin harjoitteli pappia sunnuntain esityksessä upeasti esittäneen Heikki Loukolan kanssa. Pian mukaan liittyivät kotiinpalaavia lapsia raikkaasti esittäneet Anna Holmsten (nuori Anna) ja Erja Honkamaa (nuori Martti), ja jonkin ajan kuluttua myös lahjakkaat muusikot: viulisti Kreetta-Maria Kentala ja urkuri Tea Polso. Viimeisimpänä mukaan liittyi pappia kokeneesti esittänyt Esa Ruuttunen, joka heti ensimmäisissä harjoituksissa veisasi silmiinpistäväällä varmuudella ja lämmöllä oratorion virret – entiseltä (siviili)ammatiltaan pappi kun on. Tanssijat Sara Peltola ja Susanna Koski liittyivät oman osuutensa kokonaisuuteen loppuvaiheen harjoituksissa, ja pienin elein tanssinsa sulautui kauniiksi osaksi esitystä. Lasten mukaantulo elävöitti esitystä, pakotti kohtaamaan tapahtumien kauheuden, ja lisäsi mahdollisuutta eläytyä jännitykseen, suruun ja iloon. Kiitos Sanni, Matias, Olli, Tomi, Juho, Kaisa ja Tuomas.

• ISOVIHA – RASKAIN JA JULMIN AJANJAKSO KYRÖNMAALAISESSA HISTORIASSA

Napuen taistelujen jälkeiset viikot 1700-luvun alun Kyrönmaalla olivat karmeinta ja synkintä historiaa, mitä koko laajan Etelä-Pohjanmaan vaiheista on jouduttu kirjoittamaan. Tsaari Pietari määräsi kylät ja ihmiset hävitettäväksi 100 kilometrin säteellä Pohjanmaan rannikkoalueella. Se tehtiin, eikä vain yhteen kertaan. Kansan palattua piilopirteistään venäläiset palkkasotureineen tulivat toisen kerran. Kun taloissa ei ollut enää mitään muuta ryöstettävää, otettiin julmasti lapset ja varttuneempi väki palvelustehtäviin ja huutokaupattavaksi.

Kyrönmaalla orjiksi otetut ja myytävät koottiin Vanhaan kivikirkkoon, Pyhän Laurin kirkkoon, joka seisoo jokitorvällä tälläkin ajalla. Sieltä heidät vietiin kävellen Viaporin linnoitukseen ja Venäjälle. Monet lapsiryhmistä kokivat kovia kulkutautien ja nälän ja väsymyksen painaessa. Isonvihan ajasta kirjoittaneen historiantutkijan Kustaa H. J. Vilkun laskelmien mukaan yksin Kyrönmaalta vietiin 234 lasta ja muun muassa kaikki Orisbergin pruukin ammattiväki ja heidän perheensä. Lapsista vajaan parinkymmenen tiedetään onnistuneen kotiinpaluussaan. Heihin lukeutuu kertomatiedon mukaan Esa Karhu, esi-isä kolmelle kirkkoopperassa laulaneelle. Tiedossa on myös muun muassa hevonenkoskelaisen Matti Mikonpojan tarina, joka on osin dokumentoitu Kyrönmaan vuoden 1721 syyskäräjien pöytäkirjaan.

Pikku-Anna ja pikku-Martti
(Sanni ja Matias Kantola)

Kyrönmaan alue ei ollut kärsimyksessään yksin. Lapuanjokivarresta vietiin 130 lasta ja koko Etelä-Pohjanmaalta 689 lasta. Erityisen kovia kokivat rannikon kaupungit ja Vöyrin ruotsinkieliset alueet, joilta vietiin 368 lasta. Historiantutkimus on ollut ymmällään näiden kostotoimenpiteiden kestosta, raakuudesta ja laajuudesta.

(Tiedot koottu teologian tohtori, asessori Ossi Haaramäen kirjoituksista)

Kesän koittaessa alkoi harjoitustauko, mutta Kohti kotia -sanapari alkoi tulla tutuksi yhä useammalle. Markkinointi- ja tiedotuspuolella ideoitiin ja toimeenpantiin suunnitelmia pitkin tuotantotalvalta. Julisteita, sähköisiä viestejä, arkisia kohtaamisia. Oman paikallislehtemme tarttuminen kirkkoopperaa käsitteleviin jutunaiheisiin oli meille arvokas ja kannustava asia. Jo heinäkuuhun päästessä kantaesityksen lippujen kysyntä oli niin suuri, että pyysimme oopperasäätiötä tutkimaan mahdollisuutta järjestää Isonkyröön toinenkin esitys. Toinen esitys saatiinkin toteutumaan. Isonkyrön 1700-luvun markkinat elokuussa osuivat oikeaan aikaan ja paikkaan, ja kojunpuolikkaallamme poikkesi markkinaväkeä pilettejä ostaen ja kirkko-oopperasta kysellen. Merkillepantavaa oli se, että siinä missä Topeliuksen *Koivu ja tähti* -tarina oli useimmalle markkinavieraalle tuttu satu, vain kourallinen muisti koskaan kuulleensa siitä, että tällaista historiaa* on eletty todeksi omalla seudulla, vieläpä viereisen kivikirkon juurella. Jospa historiantunneilla pysähdyttäisiin tämän

ankaran kotiseutuhistoriaan kuuluvan asian äärelle pidemmäksi toviksi.

Elokuun edetessä lähdettiin vahvoin odotuksin kohti Vaasan kaupungintalon kamarimusiikkisalissa pidettäviä harjoituksia ja tietoa harjoitusaikataulusta. Joko pian pääsisimme Isonkyrön kirkkoon laulamaan...? Syyskuusta alkaen esitykseen alkoi piirtyä vahvemmin Jussi Tapolan kädenjälki hänen ryhtyessään ohjaamaan harjoituksia. Lokakuun koittaessa siirryttiin harjoittelemaan kirkkoihin: Vaasan ja Isonkyrön. Esityskokonaisuus alkoi asettua hahmolleen. Päiviin tuli mittaa sitä enemmän, mitä lähemmäksi ensi-ilta koitti. Viimeiset kymmenen päivää olivat ylen tiiviit päivittäisine harjoituksineen, mutta me kaikki venyimme – myös läheiset – sillä tiesimme tämän vaiheen kuuluvan asiaan. Pienet uutiset, kuten ”Isonkyrön kirjastossa on koululaisten *Koivu ja tähti* -aiheinen taidenäyttely”, antoivat ripauksen iloa ja voimaa. - - Yhteishenki tiivistyy. Ystävällisiä sanoja, sanattomia rohkaisuja. Ohjaajan ohjeita, viime hetken katsaus esiintymisasuihin, äänentoiston ja valojen säätöjä, penkkien merkitseminen, lipunmyyjien ja penkkiinopastajien ohjeistaminen, äänenavausharjoitukset. Touhusta havahtuminen, keskittyminen. Tunnelma tiivistyy. Yleisö saapuu. Seison Isonkyrön pääkirkon eteisessä...

Kaikkia mukana olleita sekä tuotantoa eri tavoin auttaneita ja tukeneita lämpimästi kiittäen, Isonkyrön työryhmän puolesta

Sirkku Rinnekari

Toivon, että tämän kirkko-oopperan musiikki ja libreton runolliset sanat jäävät elämään Isonkyrössä ja niitä esitetään täällä myös tulevaisuudessa, esimerkiksi kauniita kuoro-osuuksia laulaen, tai vaikkapa lausuen.

Pappi (Esa Ruuttunen) lohduttaa lapsiaan kaipaavaa äitiä (Jenny Sandelin)
Kuva Kaj Storbacka

Vanhan kirkon ympäriltä

Ensimmäinen selkeä muistikuvani vanhalta kirkolta on kesältä 1943. Vanhemmat sisareni ja sukulaistytöt Vaasasta punttasivat minut vanhan kirkon pohjoisseinän ikkunalle sakastin viereen, josta kurkimme kirkkoon sisälle. Muistan, että kirkonpenkit olivat täynnä ruskeaan voimapaperiin käärittyjä paketteja, joissa oli Karjalan kannakselta evakuoituiden, tietääkseni Ruskealan seurakunnan arkistot. Tästä syystähän vanha kirkko oli suljettu koko sodan ajan.

Meille Häkärin Viljon lapsille Vanha kirkko ja sen koko alue olivat hyvin tärkeitä, olihan se asuinympäristömme yli 20 vuotta, minulle nuorimpana 11 vuotta. Isällämme olikin seurakunnan pöytäkirjojen mukaan varsin kunnioitusta herättävä, arvokas virkanimi: **vanhankirkon vartija**. Vanha seurakuntatalo oli rakennettu kirkon läheisyyteen tietääkseni v. 1927, jolloin vanhempani tulivat siihen asumaan tehtäväänään vanhan kirkon ja seurakuntatalon "vartiointi". Asuntomme oli seurakuntatalon pappilanpuoleisessa päässä. Toisessa

päässä asui kunnan terveysisäri. Seurakuntatalon ja viljamakasiinien välissä oli kasvimaata, kummallakin perheellä pari aaria. Alueella on kirkkopyhien yhteydessä pidetty markkinoita satojen vuosien ajan, jolloin maaperä on lannoittunut varsin vahvaksi. Maata muokattaessa löytyi aina silloin tällöin vanhoja kolikoita. Vieläkin minulla on sieltä löytynyt kuningas Adolf Fredrikin aikainen kuparikolikko 1750-luvulta, tosin pahoin syöpyneet. Sodan aikana kasvimaalla kasvatettiin perunan lisäksi kessuja, "nurkantakusta", joita sitten vielä 1950-luvun alussa riippui unohtuneina vintillä kuivumassa. Liekö sitten kessujen vai muutoin voimakkaan maan vaikutusta, mutta porkkanatkin kasvimaassa kasvoivat ainakin kynnäränmittaisiksi.

Kirkon lukittuna oleminen ei estänyt joitakin vintiöitä. Pohjoisseinällä olevaan ilmanvaihtoluukkuun pojat heittivät halon, johon sidottua köyttä pitkin he kiipesivät seinän sisässä oleviin portaisiin ja sieltä kirkkosaliin. Teko ei tänä päivänä tunnu kovin rikolliselta, mutta kun salassa pidettävistä, seurakunnallisista arkistopaketeista vietiin päällysten postimerkit, tuli siitä poliisijuttu. Toisinaan nämä pojat tekivät muitakin kolttosia, mutta minun muistini heistä on pelkästään myönteinen. Yksi pojista, vaikka olikin reilusti minua vanhempi, opetti minulle pajupillin ja tuohitorven teon. Tuohitorven suokappale oli tosin vain suora yksinkertainen pilli, ei sellainen "lampaanhuuli", jollaisen näin ja opin tekemään vasta

vuosikymmeniä myöhemmin. Pajupillejä ei välttämättä tehty pajusta eikä tuohitorvia koivuntuohesta vaan lepästä, jota kyllä läheisellä Kontsaansaarella riitti. Muutoinkin tämä kaveri oli muiden kakaroiden suosiossa. Hänellä oli itse kehitelty oma ilmoitushuutonsa, kurkusta lähtevä, kuuluva nikotteleva ääni jolla hän Lapinmäen metsänrannasta ilmoitti kotiintulostaan kyläreissuilta palatessaan. Silloin muut kakarat kokoontuivat seurakuntatalon aidalle odottamaan.

Ensimmäinen selkeä muistikuvani vanhalta kirkolta on kesältä 1943. Vanhemmat sisareni ja sukulaistytöt Vaasasta punttasivat minut vanhan kirkon pohjoisseinän ikkunalle sakastin viereen, josta kurkimme kirkkoon sisälle.

Sodan päätyttyä Ruskealan seurakunnan arkistot siirrettiin muualle ja kirkko avattiin yleisölle. Siinä olikin kirkonvartijan lapsille sopiva kesätyö. Arkipäivinä kävijöitä ei kovin paljon ollut, mutta lauantai-iltapäivisin ja sunnuntaisin kävijöitä saattoi olla todella runsaasti, joskus useita linja-autollisia. Kirkon papinovella seisominen oli lapsille tosi rankka homma kuumana sunnuntaipäivänä, kun mieluummin olisi ollut uimassa Pappilanlahdessa tai Kirkonlahden pohjukassa.

Sunnuntaiaamuisin kukin pyrki mahdollisimman varhain livahtamaa kylille koska viimeinen joutui armotta kirkonovelle, eikä häntä sieltä kukaan ainakaan vapaaehtoisesti tullut koko päivänä pelastamaan. Pääsymaksu kirkkoon oli 1940-luvulla muistaakseni 5 markkaa silloista rahaa. Ilman ongelmia kävijät sen kyllä maksoivatkin mutta toisinaan joku "huonokuuloinen" saattoi pienen ovimiehen sivuuttaa maksamatta. Joskus, hyvin harvoin, saattoi joku kävijä antaa ovimiehelle 50 penniä tai karamellin.

Läpi vuosikymmenten on mielessäni säilynyt tapaus, kun riikinruotsalainen rouva antoi minulle 10 äyrin pikkukolikon. Tämä kolikko oli aivan kuin symboli suuresta maailmasta aikana, jolloin en edes tuntenut ketään, joka olisi käynyt ulkomailla. Kolikko säilyi vuosikausia kunnes se sitten omien ruotsinmatkojen vaiheissa sekoittui muihin "riikintaalereihin". "Siinäpä onkin syy sinun ruotsalaismyönteisyyteesi", totesivat myöhemmin työkaverit, kun kahvitaukokeskusteluissa ihmettelin heidän ruotsinkielen opetuksen vastaisuuttaan ja puolsin kovasti suomenruotsalaisuutta kulttuurimme rikastuttajana. Pääsymaksut pantiin tarkasti tummanvihreäksi maalattuun, lukittuun peltilippaaseen, kooltaan korkeutta siinä 20, leveyttä 15 ja syvyyttä ehkä 5 senttiä. "Matkailukauden" päätyttyä kamreeri Vaismaa kävi laskemassa kassan ja vei rahat pankkiin seurakunnan tilille.

Puisista hautalautoista on mieleen jäänyt eräs, jossa oli vain teksti: "Ei piika ole kuollut vaan hän nukkuu". Sekin hautalauta on nyt hävinnyt. Paikallaan sen sijaan ovat pysyneet kivet, joita esitellään **Aaroni Perttilän ja Emerentian** hautakivinä, olivathan he Välskärin kertomusten kaksi "perushenkilöä" ja lähtökohtaa. Nämäkin hautakivet ovat jo uhkaavasti kallellaan.

Vuosien kuluessa Vanha kirkko tuli tutuksi sisältä ja ulkoa. Erityisesti huomio kiinnittyi pyhimysveistoksiin, lähinnä Pyhään Henriikkiin jaloissaan päänahansa menettänyt Lalli, joka kyllä vaikutti kovin pitkästyneeltä. Toinen mielikuvitusta kiihottanut veistosryhmä on Pyhä Yrjänä ja lohikäärme. Mielenkiintoisia olivat tietysti kaksi kiveksi muuttunutta limppua ja varottavantuntuinen häpeäpenkki. Seinämaalauksista puoleensa veti erityisesti pohjoisseinän alarivin 6. kuva, vertaus nisusta ja lusteesta, jossa lustetta kuvaa sarvipäinen, aasinkorvainen, linnunnokkainen ja sorkkajalkainen paholainen. Voi vain kuvitella, miten 1500-luvun ihmistä moinen kuva pelotti.

Vanhassa kirkossa oli valtavan paksu vieraskirja, johon kävijät saivat ikuistaa nimensä todistukseksi käynnistään. Kirjan keskivaiheilla useiden tyhjien aukeamien jälkeen oli keskellä sivua merkittävä ja oman arvonsa tunteva nimikirjoitus: C.G.E. Mannerheim. Seuraavat kävijät olivat ymmärtäneet marsalkan nimikirjoituksen arvon ja myös sen jälkeen oli kirjassa useita tyhjiä aukeamia. Kaipa tuo vieraskirja löytyy seurakunnan arkistosta.

Vanhan kirkon hautausmaa ja ympäristö tulivat perusteellisen tutuiksi. Jokainen puu ja pensas, jokainen kiviaidan kolo tai keikkuva kivi ja kaikki hautakivet ja -laudat olivat tuttuja. Papinoven ja asehuoneen välisellä paikalla kasvoi valkoinen ja punainen syreeni, jollaisia ei vielä siihen aikaan muualla nähnyt. Valkoisia nykyisin on jo kaikkialla, mutta niin kirkkaanpunaista syreeniä en ole enää missään nähnyt ja hautausmaaltakin se on hävinnyt jo ajat sitten. Pihakuuset olivat hankalia, kun runko oli paksu ja alimmat oksat niin ylhäällä, ettei niihin päässyt kiipeämään. Koivuihin ja kuusiin pääsi ja niissä kiivettiin niin ylös kuin oksat kantoivat. Puidenlatvoista avautui koko avara maailma, kaukaisin tunnettava maamerkki oli meijerin savupiippu Perttilän riippusillan kupeessa. Puissa oli tietysti keväisin paljon linnunpesiä. Pesillä käydessä oli tavallista, että räpäkät syöksyivät päälle ruikuten niskaan, mutta siitähän selvisi pään ja paidan pesulla jokirannassa. Kirkon välikatossa oli naakanpesiä ja

niille kiipeillessä kannatinpylväitä pitkin vaatteet olivat tavallisesti paksussa linnunpaskassa. Kiviaidan vieressä oli kesäisin runsaasti ahomansikoita, joita poimissa piti kuitenkin olla varovainen, koska siellä oli myös käärmeitä. Muutaman kerran jouduin niiden kanssa silmätysten, mikä herätti todella kauhua koska pyhäkoulussakin oli opetettu, että "käärme oli kavalin kedon eläimistä".

Hautakivet ja ristit olivat mielenkiintoisia, niissähän on paikallista historiaa satojen vuosien ajalta. Jos kivien kirjoitukset eivät enää olleet luettavissa, saattoi niiden päällä kiipeillä ja hypellä. Jos kirjoitukset olivat luettavissa, herättivät ne kunnioitusta. Erityisesti mieleen on jäänyt virsirunoilija Lars Stenbäckin hautakivi. Kunnioitusta herättivät varsinkin Durchmanin ja Forsmanin pappissukujen haudat. Mielikuvaksi tuli, että kyllä he varmaan olivat varsin kunnioitettavia ja hienoja ihmisiä, kun sukunimetkin ovat noin hienot.

Puisista hautalautoista on mieleen jäänyt eräs, jossa oli vain teksti: "Ei piika ole kuollut vaan hän nukkuu". Sekin hautalauta on nyt hävinnyt. Paikallaan sen sijaan ovat pysyneet kivet, joita esitellään Aaroni Perttilän ja Emerentian hautakivinä, olivathan he Välskärin kertomusten kaksi "perushenkilöä" ja lähtökohtaa. Nämäkin hautakivet ovat jo uhkaavasti kallellaan.

Vanhan kirkon lähellä viljavainion reunassa on kaksi komeaa makasiinirakennusta, jotka kotiseutuyhdistys on nyt onnistuneesti saanut korjatuksi. Makasiinit olivatkin päässeet jo surkeaan kuntoon.

Vähitellen maailma alkoi laajentua ja jo paljon ennen kouluvuotia se omatoimisesti ulottui Kirkonlahdesta ja Kontsaansaaresta Pappilanlahteen ja Pappilansaareen. Sodan aikana ja vähän aikaa sen päätyttyä pappilassa oli sotaa paossa kirkkoherra Simojoen lasten perheitä. Samoin pappilan maiden viljelijän, Korpelan, lapsia ja heidän perheitään, jotka asuivat isossa pappilan renkituvassa. Kun sitten välirauhan ja jatkosodan aikana sekä rauhan tultua pappilassa ja muutamassa lähiallossa oli siirtolaisperheitä, oli alueella valtavasti lapsia, reilusti yli 20. Tavallisimmin kakaroiden leikit tapahtuivat pappilan ja renkituvan ympärillä, pappilan suuressa puutarhassa

ja renkituvan laajassa pihapiirissä, aitassa, ajokaluliiterissä ja heinäladossa. Miksikähän seurakunta hävitti renkituvan komean aittarakennuksen? Se olisi ollut todellinen komistus millä tahansa museoalueella. Ja missä lienee korkean tangon päässä pyörinyt uljas viirinkukko? Tuo aittarakennus oli jo perustussalvokseltaan niin korkea, että pieni poika mahtui aitan alla reilusti kävelemään kolhimatta päätään aitan lattialankkuihin, kannatinhirsien kohdalla piti vähän kumartua. Kesäillaisin ja sunnuntaisin tavallisimmin pelattiin neljää maalia tai oltiin kymmentä tikkua. Silloin vanhemmat opettivat pienemmille oikean ja vasemman. Niin lujassa opetukset istuvat, että vieläkin kun joskus oikea ja vasen menee mielessä ristiin, kuvittelen itseni seisomaan renkituvan pihaan naama joelle päin ja silloin oikealla puolella on renkitupa ja vasemmalla navetta ja talli. Toki oli muunkinlaisia leikkejä, joista ei kotona kerrottu. Sadeilmoilla oltiin renkituvan ullakolla, jossa vanhemmat lapset lukivat Grimmin satuja, varsinaisia kauhukertomuksia, joita pienimmät lapset kuuntelivat tukka pystyssä.

Varsin merkittävä ja unohtumaton on jokiranta kirkonlahden ja pappilan välillä. Varhaiskevällä joessa uitettiin vielä tukkeja, joita toisinaan ajautui rantaan jääden siihen sopiviksi leikkipaikoiksi. Jotta tukit eivät olisi ajautuneet pappilanlahteen, laittoivat uittomiehet lahden suuhun puomit, joita muuna aikana säilytettiin pinottuina pikkusaareen, jota nykyisin kuuluu sanottavan Haapasaareksi, siellä kun kasvoi haapoja, yksi varsin mahtavaksi kasvanut. Kesällä pääasiassa utiitiin ja ongittiin. Yhden seikan panin jo alle kouluikäisenä merkille: Kun kesällä 1944 tuli siirtoväkeä, pääasiassa Kannakselta, oli heillä joka perheellä saman tien jokirannassa itse rakennetut veneet. Eihän kyröläismiehillä veneitä ollut, ainoastaan pappilassa ja kauempana alajuoksulla oli jokunen ruuhi. Ei pohjalaismies mitään kalasta, sehän on pikkupoikien hommaa. Isonkyrön kotiseutuyhdistyksen ja Ylistaro-seuran julkaisussa "Kotiemme kuulumisia viime vuosisadalta, Kyrönmaan perukirjoja 1860-1880-luvuilta" (Vaasa 9.6.1995) ihmetellään samaa asiaa: "Kalalla tåkäläisiä miehiä ei nähty. Taloissa ei ollut veneitä eikä nuottia. Olisiko joku rysä unohtunut perukirjasta? Kaukolan Kamppisella näkyy sentään olleen (1866) 1 lippo eli pitkävartinen haavi, jolla voitiin lipota kaloja. Merellä pyynti oli jäänyt varhain, sillä 1770-luvulla Kyrönmaan miesten sanotaan hakeneen silakat rannikkokaupunkien kalamarkkinoilta." Siirtoväen esimerkin innoittamana Korpelan Valte monitaitoisena miehenä rakensi sitten myös veneen, joka olikin varsin nopeakulkuinen eri porukoiden välisissä soutuleikeissä.

Karjalaispojat ja -tytötkin saivat ongillaan jopa haukia, mikä meiltä ei onnistunut koskaan. Se kummastutti meitä suuresti. Kyllähän me pikkupojat onkia osasimme. Tavalliset saaliimme olivat ahven, särki ja lahna. Tavallisesti ne päätyivät kissojen suihin mutta kyllä ahvenet ja lahnatkin pääsivät

paistinpannulle. Vanhan kirkon hautausmaan puista varisseet lehdet oli haravoitu ja viety runsaisiin lehtikasoihin jokirantaan ja niissä eli varsin mahtava määrä kunnan onkimatoja kalansyöteiksi.

1940-luvulla joessa oli rapujakin ja elokuun lämpiminä iltoina jokirantaan kannettiin iso rautapata, jossa ravut keitettiin kirkkaan punaisiksi. Joskus jopa aikuisetkin tulivat kunnan rapukesteihin. 1940-50 lukujen vaihteessa Kyrönjokeenkin levisi rapurutto ja siihen päättyivät rapukestit. Sodan jälkeen kun keskustan taloja alettiin viemäroidä suoraan pappilanlahteen, tuli lahden vesi pian uintikelvottomaksi ja uintipaikka siirtyi lopullisesti kirkonlahden pohjukkaan.

Kesällä kakaroiden yksi tärkeä tehtävä oli käydä paimenessa. Korpelan lehmien kuljettaminen jokirannasta kauas vainiolle tuntui todella pitkältä matkalta ja illansuussa sama matka takaisin. Joskus joku isompi toi evästä tai sitten kiipesi aitan vintille ja luukusta "jodlaamalla" kirkkaalla äänellä huikkasi kakarat syömään.

Talvella pääasiassa hiihdeltiin ja lasketeltiin jokirannassa, jonka töyräät eivät kyllä kovin paljon vauhtia antaneet. Siksipä korkeutta lisättiin vanhan kirkon viinikellarin katolta, josta jo sai kunnan vauhdin hypyrimäkeen. Sinne kerääntyi poikia vähän laajemmaltakin alueelta ja silloin tulivat joen toisen puolen kaverit tutuiksi. Monet kaverisuhteet ovatkin säilyneet kiinteinä näihin päiviin asti. Ennen lumia joki sai usein jääpeitteen ja tilavat olivat luistinradat Reinilänkoscelta Bengsinkoskeen asti, kenellä nyt sitten luistimet oli, ruuvi- tai puu-(kusi-)luistimet, jollakin harvalla hokkarit. Lumien tultua ei meillä enää ollut voimia luistinradan ylläpitoon, koska Pohjanmaalla tuulee aina ja jokea pitkin puhaltava tuuli lakaisi radat umpeen.

Sodan jälkeen kirkkoherran poikien perheet olivat jo palanneet etelän kaupunkeihin, tyttären perhe asui pappilassa vielä joitakin vuosia. Pappilan renkitupa oli jo aikansa palvellut ja Korpelat rakensivat uuden talonsa kauas vainiolle. Siirtoväenkin elämä alkoi vähitellen 1940-luvun lopulla saada uomansa, ja meidän isä rakensi oman talon Ikolan sotilasvirikatalon maille. Niin vanhan kirkon ympäristö vähitellen hiljeni, mutta vielä useina kesinä palasin vanhalle kirkolle katsellen vanhoja leikkipaikkoja. Nykyisin useiden kymmenien vuosien jälkeenkin Kyrönmailla käydessäni kiertelen myös vanhan kirkon ympäristön.

Vanha kirkko pappiloinen ja seurakuntaloinen oli maalaislapsille varsin rikas ja virikkeellinen ympäristö, johon oman merkityksensä toivat seurakuntatalossa pidetyt monet kulttuuritilaisuudet ja erityisesti kirkkokuoron lauluharjoitukset, samoin kuin harmoonilla tehdyt omat soittoharjoitukset.

Vaajakoskella v. 2009 kirjoitti
Mauno Häkärä

Tapautui Isossakyrössä 2009

20:s leijonapilkki Kalliojärvellä 15.3.2009. Aikaisemmin on pilkitty Kyrönjolla, Orisbergin järvellä ja nyt jo useana vuonna runsaamman saaliin toivossa Kalliojärvellä.

Kyvön alaosaston hiihdon mestaruuskisat Lehmäjoella. Osallistujia oli runsaasti myös lähipitäjistä. Aurinkoinen sää suosi kisaajia. Kuvat Timo Karhu

Lehmäjoen kyläyhdistyksen ilmailupäivä huipentui kahdella kuumailmapallolla lentelyyn. Paikalle oli saapunut pelastushelikopteri Pete, johon sai halutessa tutustua lähemminkin. Yleisöä oli paikalla runsaasti. Kuvat Timo Karhu

Tuuralan kaffituvalle kerääntyi leppoisana kesäiltana väkeä laulamaan 50-luvun iskelmiä. Laulattajina Katri Kempainen ja haitarilla säesti Jussilan Jussi. Lauluiltoja pidettiin myös Lehmäjoella ja Kalliojärvellä.

Pärekatto kökkäläisiä ei huimannut museon ulkorakennuksen katolla. Kesän aikana kökkäporukka kokoontui neljä kertaa talkoitten merkeissä. Päreet oli itse höylätty ja tarkoitukseen sopivia nauojakin löytyi omista varastoista.

Kökkäporukka Kaffitauolla vaivaisten makasiinilla. Työn alla ulkuvuorauksen uusiminen, korjaus ja maalaus.
Kuvat: Timo Karhu

Ennätysmäärä väkeä kävi helteisillä 1700-luvun markkinoilla. Tarjolla oli monenmoista ostettavaa ja nähtävää. Tämän kesän uusia tuttavuuksia olivat minihevokset, alpakat ja villisian porsaas. Porsaas olivat nimensä väärtiä ja aiheuttivat ylimääräisen numeron hyppimällä rajusti aitaustaan vasten ja lopuksi karkaamalla karsinastaan.

Pappilanvainiolla järjestettiin taas Sirpistä puimuriin-tapahtuma. Näyttille oli tuotu yli 70 vanhaa traktoria ja konetta. Zetor Zaföörit olivat tuoneet näyttille kymmenittäin näitä sympaattisia pelejä. Työnäytökset vetivät ihmisiä ihmettelemään vanhanajan menetelmiä. Salaojitettiin, puitiin ja jauhettiin viljaa, höylättiin päreitä ja lopuksi sai noukkia perunapussi kotiin viemisiksi.

Nälkävuosien 1867-1868 muistojumalanpalvelusta ja Pohjanmaan historiallisen seuran 10-vuotis tapahtumaa vietettiin 22.3.09 Isossakyrössä. Pohjanmaan Historiallinen seura lahjoitti Isonkyrön Seurakunnalle nälkävuosia kuvaavan puureliefin. Seuran puolesta reliefin luovuttivat sen suunnittelija Antti Kanto, veistäjä Ilmari Karhu ja Sisko Mielty. Seurakunnan puolesta lahjan vastaanottivat Eerik Silvola ja Miira Karhu.

Kuninkaallisia Isossakyrössä. Isonkyrön Lähetisyhdistyksen 100-vuotisjuhlan kunniavieraiksi saapui Namibiasta Ondongan kuningas Immanuel Elifas seurueineen.

Isonkyrön Yrittäjien vuosi 2009

Kevättalvella yrittäjät vierailivat Saukon Arin vieraana Lempäälässä, tutustuen Suomen suurimpaan pakastevarastoon. Samalla reissulla kokeilimme hohtokeilailua ja näimme teatterikappalleen Villit vuodet, joka kertoi Vexi Salmen elämästä.

“Läpi harmaan kiven” lamantappotalkoot keräsi yrittäjiä kyrönmaalta Kalliojärvelle. Järjestäjinä Vasek, Yhyres-yhdistys, Laihian ja Isonkyrön yrittäjät. Lamaa 90-luvulla muisteli mm Isonkyrön yritys-kummi Ari Saukko. Kuvat: PV

Useana vuonna ovat yrittäjät käyneet yritysvierailuilla tutustumassa alueen yrittäjiin. Tämän vuoden kohteina olivat Kesmotors Tervajoella, jossa samalla kun tutustuttiin koneisiin, pohdittiin keväistä markkinatapahtumaa Tervajoelle. Kävimme myös vierailulla Juha Koskelan ateljeessa. Saimme nähdä miten hopea muotoutui koruiksi.

Kunnantalon pihamaalla avattiin torikausi vappuna. Tällä kertaa ihmettelyn kohteena oli Erkki Järvisen paikalle tuoma hydrokopteri. Kuva: Jussi Lehtonen

**Hyvää Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta 2010**

**Tervajoen
Kiviveistämö Oy**

puh.06-478 7600
fax 06-478 7620

www.tervajoenkiviveistamo.fi

**Isonkyrön
seurakunta**

*toivottaa
Pohjankyrön kansalle
Joulurauhaa ja
Siunausta Vuodelle 2010*

Tiiko Oy

*Hyvää Joulua ja
Onnellista tulevaa vuotta!*

Kuljetusliike
LAURI YLINEN Ky
Hitsauskaasut- ja tarvikkeet
Nestekaasua
Tervajoki, puh 478 5070

Paulan Pirssi
Paula ja Heikki •0400 668 113
Markko •0400 362 027

V-M TUOMINEN Oy
puh 06- 472 4784, 0400-567 447

*Rauhallista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta*

 LVI-HUOLTO
Janne Salmi
LVI-asennus ja huolto
Öljypoltin asennus ja huolto
050 528 7109

KYRÖÖNKIRJURIT OY
Pohjankyröntie 136, Isokyrö
Virpi Kukila Puh 06-472 4066
Puh/fax 06-471 3672

Kuljetus J. Kujala Ky
Luhdantie 54, 61500 Isokyrö
Timo Kujala 0500-365 666
Fax 472 4551

Kalevi Riihimäki
maatalouskuljetukset
puh. 0400-263 511

Olli Riihimäki Oy
Puh. 0400-662 289

Heikki Riihimäki Oy
Puh. 472 4546, 0400-861 028

Juhani Saukko Ky

**Vuokraa kone
ja puhalla itse!**

- eristeet ja kone mahtavat kärryyn
- puhaltamalla täytät kaikki kolot
- edullinen ja nopea eristystyö
- ekologinen puukulttuurista ei kutise
- helpolla energialaskua pienemmäksi

Soita! 020 8363156

**Puusepäntyöt
mittojesi mukaan**
Kaapistot:
KT, WC, MH, KHH
**asennettuina, josta
kotitalousvähennys**

Kalusteovet ja -kannet,
myös **erikoismitat**

Erikoisikkunat ja -ovet
www.lehmajoenpuutyo.fi

Hyvän Joulun toivutus:

P. 4724271, 0400 264733

SÄHKÖALAN
AMMATTILAINEN

Toikan Sähkötyö Ky

66440 TERVAJOKI
06-478 5410, AUTO 0400-364 160
Telefax 06-478 5695

S & M ERKKILÄ OY

- Karjankuljetus
- Autokorjaamo

- päällirakenteet - rakennemuutokset

KYRÖNMAAN SAMMUTINHUOLTO KY

SISÄASIAINMINISTERIÖN
HYVÄKSYMÄ SAMMUTINHUOLTO

● MYYNTI ● TÄYTE JA TARKASTUKSET

VAASA
Liisantie 1
Puh. 322 3465

ISOKYRÖ
Puh. 471 3840
0400-762 195
322 3465

Kiittäen kuluneesta vuodesta
toivotan asiakkailleni

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

Korjaamo Arto Kuusikko

471 3900, 0400-160 230

Aulis Nuuja Oy

aulis.nuuja@aulisnuuja.fi

www.aulisnuuja.fi

Puh. 06-471 4444, fax 06-471 4666
0400-66 4444

SUPER biokiinnite
VILJELYSOPIMUKSET
AKU viljasiiilot
AKU-30 viljaruuvi
AKU-100
vaahdamerkkkausaine
Kuivaajan saneeraukset

Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!

TYÖNANTAJA

Oletko vailla työvoimaa?
Kiinnostaako työharjoittelija?
Oppisopimuskoulutus?
Palkkatuella työllistäminen?

Ota yhteyttä!

Marianne Perälä, yksilövalmentaja

puh. 050 345 6424

Työpaja Arpeeti, Lamminkuja 2,
66440 Tervajoki

Vipuvoimaa
EU:lta
www.eu.fi

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

TE KESKUS
Työvoimatoimisto

Työvoimatoimisto

Isonkyrön Kiinteistöhuolto

Timo Saranpää
050-328 0280

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
Kiitos kuluneesta vuodesta.*

PARTURI-KAMPAAMO

F I I A

Anne Uusihaka
puh. 471 4220

MUNKIN KAUPPA ja KASVIHUONE

66440 TERVAJOKI, puh. 06-478 5088

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

Asiamiesposti palvelee sinua liikkeen
aukioloaikoina

Lähikauppias
Valinta Mäkinen
61550 ORISMALA, puh. 472 4580

ISONKYRÖN KULJETUS OY

www.isonkyronkuljetus.fi
puh. 0500-268 333

Radio -ja TV huolto

sekä muu sähkölaitehuolto
Kyrönmaan Elektroniikka
Juhani Kujala

Jussintie 4
(Paavolantie2)
Puh. 471 3491,
0500-560 411

Pohjankyröntie 139, 61500 ISOKYRÖ
puh. (06) 471 3362

Tmi MAKUMARIA
kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta ja
toivottaa hyvää tulevaa
vuotta 2010 kaikille!

LOUNAS-KAHVIO

Maria Vuoriluoma
Pohjankyröntie 136
61500 Isokyrö
Puh. 06-471 4430 / 050-434 4432
www.makumaria.fi

OSTEOPAATTI ILPO TOIKKANEN

- Nikama- ja nivelkäsittelyt ja tutkimukset
- Akupunktiot ja hieronta

Keskuskatu 5, Isokyrö
Puh. 471 3715, 0400-635 469

Pienkone- ja polkupyörähuolto T:mi Harri Ollikkala

Pohjankyröntie 104

050 321 7067

OY AUTOKOULU
A. RETTI AB

VÄHÄKYRÖ
ISOKYRÖ

Markku 0400 567 411
Marita 0400 560 730

Lakeuden NEON VALOMAINOKSET

Martilantie 10
P. 414 9733, F. 414 97 24, 0400 265 235
www.lakeudenneon.fi

Nopea ja puhdas kalkki

 Nordkalk

www.nordkalk.com

Stainless Steel Specialist

ILVES
METALLI

- Elintarviketeollisuuden koneet ja laitteet
- Ruostumattomat teräsrakenteet

Puh 06 - 4716 300
www.ilvesmetalli.com

Kiittäen kuluneesta vuodesta

Tapani Kangas

Puh. 472 4217

Lehmäjoki

Toiminta jatkuu edelleen

Valokuitukaapelihitsaukset

Korttesluomantie 526, 61550 Orismala
GSM 0400-366 632
e-mail: vesa.valtari@netikka.fi
www.fiberjoint.com

Automaalaamo Koski

P. 472 4355
f. 472 4855
Martti 0500-162 488
Rainer 050-583 1601

**KIRJANPITO- JA
TILINTARKASTUSPALVELU**

Tuula Kupari
040-741 3198

**Isonkyrön
Kukka ja Lahja**

*Pohjankyröntie 140
Hilkka Huhtamäki
puh. 471 4200*

Parturi-Kampaamo

Enna

P. 06 471 3830

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

RAKENNUSPALVELU
t:mi Veli-Jussi Viertola

puh. 471 4031, 0500-564 618

Joulurauhaa
Vihersuunnittelu
Kirsi Salomaa Ky
Salomaantie 66, 61520 Lehmäjoki
0500 868 765, www.salomaantaimisto.net

*Hyvää Joulua
ja
Turvallista Uutta Vuotta!*

Star-Auto Oy
AUTOMYYNTI & MAALAAMO
ISOKYRÖ 06 471 3701, 0500 661 381
www.starauto.fi

Lakeuden Lähivakuutus
Seinäjoki, Kalevankatu 9
Jalasjärvi, Puskantie 4
Lapua, Lassilantie 4
Kurikka, Keskuspuutikko 14
Tervajoki, Loukontie 2

Puhelin 020 522 4500
Puhelin 020 522 4600
Puhelin 020 522 4550
Puhelin 020 522 4570
Puhelin 020 522 4560

www.lahivakuutus.fi

❄️ *Luotettavaa Autokauppaa* ❄️

Parisuhde- ja seksuaaliterapia
T:mi Susanna Somppi
puh. 050 302 2558
www.seksuaaliterveyspalvelut.com

**HAUTAUSPALVELU
NIEMI**

**Keskuskatu 2
ISOKYRÖ
p. 471 3760**

Palonkylän
parturi - kampaamo
Virpi Palo
Palonkyläntie 17
4714230

ravintola
kirsikka

Sinikka Jokinen

Loukontie 6, 66440 Tervajoki
Puh. (06) 478 5770

**SEO-HUOLTO
LEHMÄJOKI**

Mäkynen ky
puh. 472 4286
050 326 3845 (Aaro)
FAX (06) 472 4391

**KYRÖNMAAN
PESULA**

Puh. 478 4866
SUSANNA JA ERKKI JÄRVINEN

TAKSI

Tarja Hasunen
Tervajoki
0400 268 088
0500 268 088

KEITTIÖKALUSTEET

Komero- ja kylpyhuone kaapistot
-suunnittelu ja asennus
-uudisrakentaminen
-saneeraukset

HIMOS

Vapaa-ajan asunnot kesä- ja talvikäyttöön
-osakkeiden myynti
-vuokraus
KYSY LISÄÄ

Puusepäntiike **KEIJO HISSA**

0500 668 513

Yryseläntie 49, 66440 Tervajoki
keijo.hissa@hissa.fi

JJR

KURIIRI

050-555 5669

0500-261 032

050-532 3111

KULJETUSPALVELU

www.jr-kuriiri.fi

040-5596210

ISOKYRÖ

*Kaiken maailman
Autoille*

Auto- ja Konekorjaamo

Velj. Lehtonen Ay

Latoaarentie 13

Puh. 471 3268

TARJOUS!

Kahvinkeitin Coffee Queen M-2

Hinta tällä kupongilla **200,00 +alv**

Voimassa 31.12.2009 saakka.

KYRÖNHÖVI OY

Yrittäjätie 14, 61400 Ylistaro

Antti Hakola, Erja Hakola

p. 06 4713 479 0500 260 742

www.kyronhovi.com

J.WAISMAA

Ruusupurontie 214

ISOKYRÖ

LEIPOMO 040 595 8218

TAKSI 040 595 9210

KAIVOT 040 503 5047

www.rinta-jouppi.com

[ja www.auto.fi](http://www.auto.fi)

Noin 1300 auton

JÄTTIVALIKOIMA

kuvilla ja tiedoilla netissä!

Rinta-Joupin Autoliike

TERVAJOKI • TURKU • HELSINKI • PORI • VAASA • OULU • JYVÄSKYLÄ

• MIKKELI • RAUMA • KEMPELE • YLIVIESKA

TERVAJOKI • (06) 478 7700

TAKSI
Seija Leppinen
Taksi/invapalvelut
puh. 050 594 4863

Kuljetus Ikola
0400-267699

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta
Vuotta!*

DIESELKORJAAMO
V. KUJALA

ISONKYRÖN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

ISOKYRÖ puh. 471 3467 • VÄHÄKYRÖ puh. 478 4598

FYSIKAALISET HOIDOT • HIERONTA • KUNTOSALI • UIMA-ALLAS
KOKOUSTILAT • SAUNA • GRILLIKOTA • AVANTOUINTI

Saran matkakirje

*Lappiin kulkee pitkä tie,
sinne linja-auto vie.
Aamulla varhain lähdetään,
vasta myöhään päästään lepäämään.
On matka pitkä ja lyhyt yö,
teille tulossa on raskas työ.
Turvallista matkaa vaan,
muuta en mä toivokkaan.
Jeesus siunaa isän ja äidin matka,heitä
yölläkin varjella jaksa.*

♥ :lla Sara

LINJA-AUTOLIIKENNE

Jussi Lehtonen

06-471 3860, GSM 0400-797 000
www.jussilehtonen.com

Kotisairaanhoido
Sympatia
Teija Kivistö
puh. 040 777 8076

JJ-Konehuolto Oy
Kortesluomantie 52, 61550 Orismala
J.Jokinen
044 0779290

Tervajoen AUTOHUOLTO

Loukontie 5, 66440 Tervajoki
Avoimna ma-pe 8.00 - 17.00
la 8.30 - 14.00
Huolto puh. 478 7025
Varaosat puh. 478 7000
www.tervajoenautohuolto.fi

Huollot ja varaosat kaikkiin
automerkkeihin

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

TOYOTA - HONDA
Huolto ja alkuperäisosat

Valoisaa Joulunaikaa ja
Onnea Uudelle Vuodelle

KYRÖNMAAN
OSUUSPANKKI

**ARKKITEHTUURITOIMISTO
JUKKA ULVINEN**

Ruusupurontie 5 ISOKYRÖ
puh/fax (06) 472 4618 ja 0400 661 421
jukka.ulvinen@netikka.fi

Tuijan hoiva- ja kotipalvelu

Monipuolista ja turvallista kotiapua: esim.
lääkkeiden jako annostelijaan, verenpai-
ne ja -sokerimittaus,
kylvetys- ja asiointiapu, kodinhoitotyöt
esim. siivous, pyykkihuolto ym. kotityöt

**Tuija Nivukoski lähihoitaja
Isokyrö**

Soita 050 325 9308

Hyödynnä kotitalous vähennys!

Nortech
METAL OY

KONEISTUSPALVELUT TEOLLISUUDELLE

Tolkintie 21, 61500 Isokyrö
Puh. (06) 471 6700
nortech@nortech.fi, www.nortech.fi

Fysioterapia - hieronta - Personal Training

Erikoisosaamista
lihás-, nivel- ja
hermoperäisten
ongelmien
hoitoon.

Avoinna
sopimuksen
mukaan.

Fysiopiste

ISOKYRÖ

Kyrööntie 3

Puh. 0400 363 387

SEINÄJOKI

Keskuskatu 17

Puh. 040 838 2212

www.fysiopiste.com

Pohjankyröntie 135, Isokyrö
Puh. (06) 478 8000, fax (06) 478 8020

Isonkyrön Apteekki

Palvelemme ma-pe 9-17, la 9-13

VM-KULJETUS OY

- Nostolavat
- Vaihtolavakuljetukset
- Hiekoitukset ja harjaukset

Veli-matti Lepistö • Gsm 050 325 9725 • Isokyrö
www.vmkuljetus.fi

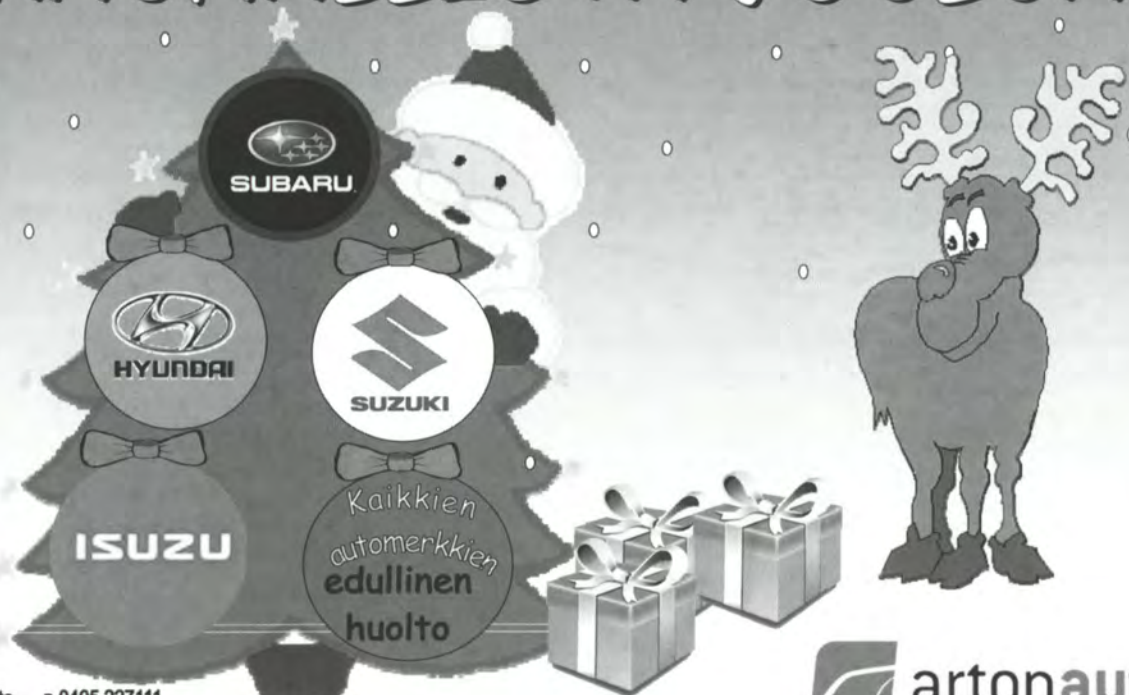
Ainon Värjäämö t:mi

Isokyrö

(06) 471 4144, 0500 942 572

-huonekalujen peruskunnostus

RÄUHALLISTA JOULUA!

huolto p.0405 227111
varaosat p.0400 829653

 artonauto
puh. 0400 662066

KAIKKI RENGASALAN PALVELUT

RENGASMESTA

KURIKKA
TERVAJOKI

06- 450 7900
06- 478 5450,
040 762 4311

Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen
Tilitsto M. Ylkänen Ay
puh. 474 2500

Kyröön Parturi - Kampaamo

050 595 2260

Anu Korvola
Pohjankyröntie 141, 61500 Isokyrö

CASEOTECH OY

www.caseotech.fi

KNAAPI MEDIA

tapahtumavideointeja, editointia, verkkolähettyksiä
ja mainosvideoita kotisivuille.
0400-696749

**Riihimäki
Trans**

Turvallista Joulua!
Viltex

Haluatko auton Saksasta?

Välitämme ja kuljetamme ajoneuvot Saksasta.
Hoidamme myös katsastuksen ja tullauksen.
Ajoneuvokuljetukset myös kotimaassa.

Kuljetusliike Jorma Havina ISOKYRÖ

Jorma Havina 0400 666 096
Antti Havina +491 609 511 8352

www.jorma.havina.fi

www.lae.fi

TOYOTA PURKUOSAT

Lae Invest Oy

LAURILANTIE 7, 61500 ISOKYRÖ
p. 010 548 6666, 0400 763 065

KIRJANPITO
& TILINTARKASTUS

JUHA KILTILÄ
HTM

MAIJALANTIE 2
66440 TERVAJOKI
PUH./FAX 06 - 478 5700
juha.kiltila@netikka.fi

Kokonaisvaltaista ATK-palvelua

Laitteet ja ohjelmat kotiin ja konttoriin
Tarvikkeet, huolto ja korjaus

Pohjankyröntie 136
(Isonkyrön kunnantalo)
61500 ISOKYRÖ
Puh. 06 471 6900
Fax. 06 471 6901

FYSIKAALINEN HOITOLAITOS
 Vähänkyröntie 12
 66500 VÄHÄKYRÖ
 06-478 3222

KUNTOKESKUS
 Laihiantie 44
 66400 LAIHIA
 06-477 2222

- fysikaaliset hoidot
- hieronta
- kuntotestaukset
- hyvinvointianalyysi
- tuotemyynti
- kuntosali

- kuntosali
- ryhmäjumppat
- spinning
- kuntotestit
- kehoanalyysi
- solarium
- sauna

www.fysiokipina.fi

Nordea Pankki Suomi Oyj

Nordea

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Asematie 5
 Tervajoki
 nordea.fi

Kirjanpito palvelu

Armi Komsu

Varsahaantie 1, 61500 Isokyrö
06-4713810, 0400-803657

Vakkilan Maalaus ja Entisöinti

- Maalaus- ja tapetointityöt
- Huonekalujen entisöintityöt
Kettulan entinen liikekiinteistö

61500 Isokyrö
041 434 2443

TILI-LEHTONEN

www.tili-lehtonen.fi

Tilitoimistopalveluja vuodesta 1989
(06) 478 5722, 0500 663 112

Mäkelän Ratsastustalli

Nurmelantie 195, Isokyrö
Terhi puh. 040 593 1010

Autoilija

Veli-Matti Kukila
0400-266880

TANUN TAVARA

K.Lehtonen

Perttiläntie 603

Puh. 472 4504, 0500 861 165

KYRÖNMAAN TILITOIMISTO

Lukkarinmäentie 2 B 2 Puh. 4713 526

RAKENTAJAT, ISÄNNÖITSIJÄT

Suunnittelut, valvonnat 30 vuoden kokemuksella

Kuntoarviot kerros- ja rivitaloihin

SUUNNITTELU LINTALA OY

Tervajoki, p. 040 540 1040
suunnittelu.lintala@elisanet.fi

Kuljetus Kuus4 oy

Ulkomaan ajot

Ruusupurontie 4

(06) 4713355, 0400-160421

siivouspalvelu
m.paularanta^{ky}
040 514 3460
... ja siistiä joulua

Tarjantin Kahvikamari

Tervetuloa syömään!

Tarjantin Kahvikamari
Keskuskatu 5
61500 Isokyrö
(06) 471 3875, 050 565 0509

Ässä-auto

Kaupparaitti 22, Tervajoki

Puh. 478 5339, 0400 883 987

www.assa-auto.com

JOHAN

(06) 471 7000

Konekelto Oy

**-betonipatsaat
-pihalaatat
-harkot**

0500-365268

www.netikka.net/konekelto

Tarkan Torvi

Tervajoki

Äänentoisto- ja viestintäpalvelut

0400 772 817

BT-Yhtymä

Wasasafe

-sammutin- ja työturvallisuusvaatteet
-ensiaputuotteet
-pehmopaperi varastotukku

040 725 2052

*Joulun toivotuimmat lahjat.
Tule tutustumaan laajaan valikoimaamme.*

**KULTASEPÄNLIKE
ARI ARO Ky**

Kauppakatu, 66400 Laihia

PUH. (06) 477 0324

*Hyvää Joulua ja
Onnellista uutta vuotta*

LVI-TYÖ S.Keisanen

*kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta
ja toivottaa*

*Rauhallista Joulua
ja*

Onnea Vuodelle 2010

61550 ORISMALA
puh. 472 4673, 0400 366 473

ISONKYRÖN LVIS

PL 26, 61501 ISOKYRÖ

puh. (06) 471 4190

Gsm 040 506 4190

www.isonkyronlvi.fi

myynti   asennus   huolto   suunnittelu

Pohjankyröntie 139
61500 Isokyrö

liike avoinna
ark. 8-16.30
la 9-12

KYRÖNMAAN
palvelukoti

Asematie 32
66440 Tervajoki
puh (06) 471 3326
fax (06) 471 3368

kyronmaa.palvelukoti@co.inet.fi
www.kyronmaanpalvelukoti.fi

**Tuurinkosken
Koneyhtymä
-metsäkoneurakointia**

**Kyrönmaan Palvelutaxit
ESKO HAANPÄÄ**

Taxit: 0400-364 970, 0500-364 970, 0400-866 968

• invavarustuksella, hissi, paarit, 1+8

• pikkubussi vuokralle

• uutena henkilöautokuljetukset

• seulottua ruokamultaa • täytemaata

• nurmikkojen tekoa • Esko 0400-364 970

Esan Paja Oy

Lehmäjoki

(06) 472 4340, 0500 363 834

Hyvää Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta

Kaupuskauppiari
Komian Lainen

SKY-Kosmetologi Marianne Laine

040 745 3536

Tervajoentie 6, Tervajoki

*Kiitämme kuluneesta
vuodesta ja toivotamme
Rauhallista Joulua ja
Onnea Uudelle Vuodelle*

Pohjankyrö

kupenauto.fi
Orismalantie 6, 61550 Orismala
Puh. (06) 472 4661
kupenauto@kupenauto.fi
kupenauto.fi

HANNUN AUTOSEPÄT

0400 900 178, 0400 661 785

H-autojen korjaus ja myynti
HUOM!!! Myös tuulilasien korjaukset

Hydraulinen **Reini**- Uppopumppu

- siirtää vettä ja lietteitä
- imuaukolla hakkuriterät
- kestää kiviä ja tyhjäkäyntiä
- ei tarvitse syöttövesiä
- kolme eri kokoa:
max.tuotot 2-10 m³/min

Meiltä myös: putket, letkut, pikaliittimet ja kiristimet

Mäki-Reini Oy e-mail: info@maki-reini.fi
P.06-4713 144, 0400 262 485 www.maki-reini.fi

KOLARIKORJAAMO
H.MÄKYNEN

Olkitie 28
66440 Tervajoki

maalaukset, kolarityöt
040 557 8331

Jupen Autofixaus
045 638 3561, 050 556 3005

Kiikan Tilapakkaamo Oy
Orismala
0400 564 004

Muistoksi, helposti postitettava lahja: 1960-luvun **KOTISEUTUELOKUVIA** Isostakyröstä.

Ylipään ja Keskikunnan NS:n **kruunuhäät**, kesäkaräjät ym.DVD:t myynnissä **VILLAVINTILLÄ**
p.4701330

Kaivinkoneurakointi ja Maansiirto Maunuksela Oy

Kaivinkonetyöt, Maansiirtotyöt, Louhinta,
Ruokamulta, Imeytyskentät

Jouni 0500 - 667 629, Marko 050- 520 8341
Lakarintie 13, 61550 Orismala

Tiesitkö, että Suomen Yrittäjien jäsenet saavat Fenniasta mittavat edut?

Tarjoamme yrityksellesi helpon tavan tarkistaa, että riskit ovat hallinnassa ja vakuutukset kunnossa.

Tule nyt maksuttomaan riskikartoitukseen Fenniaan.

Keskustelemalla asiantuntijamme kanssa tunnistat toimialaasi ja henkilöstösi liittyvät riskit. Sen jälkeen päätät mitä riskejä vakuutat. Meiltä saat kätevästi kaikki vakuutuspalvelut sekä lisäksi sijoittamisen ja säästämisen ratkaisut.

Ota yhteyttä liikkeeseemme Kauppapuistikko 15, Vaasa, soita
Jouni Nurminen, puh. **010 503 2621** tai jätä
yhteydenottoopyyntö osoitteessa fennia.fi.

Tervetuloa vakuuttamisen erikoisliikkeeseen!

Vakuuttamisen erikoisliike

KALLIOJÄRVEN VIHDEKESKUS

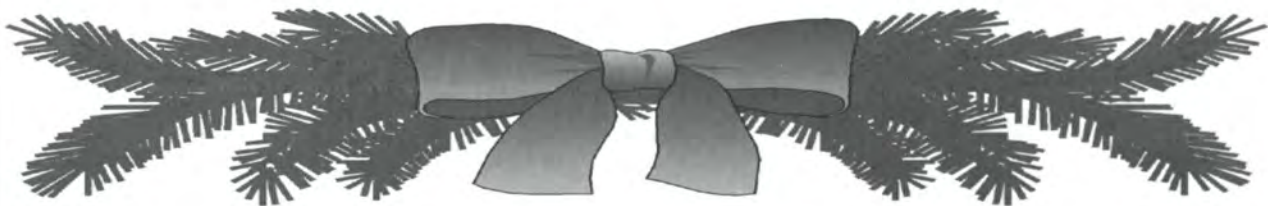

MAJOITUS- TANSSIT- JUHLAT JA KOKOUKSET
Tiedustelut ja varaukset 0400 667 629/ Harri
Maunuksela

- Huippuartisteja joka viikonloppu
- Juhla- ja kokoustiloja 20-400 asiakkaalle
- lomamökkejä ympärivuotiseen käyttöön
- Grilli-Ravintola p. (06) 472 4860

Kalliojärvi

www.kalliojarvi.com

Julkaisija: Isonkyrön Yrittäjät ry
Kansikuva: Pirkko Viljanmaa
Taitto: Pirkko Viljanmaa
Painos: 2500 kpl

Painopaikka: KYRÖPRINT, Isokyrö

Enkelin piparit

*Joulu ovella kolkutteli
ja ulkona ritisi pakkaskeli,
kun hankea kosketti enkelin siipi
ja enkeli portista pihaan hiipi.
Pieni enkeli tahtoi katsella vaan,
kun joulua laittoivat ihmiset maan:
koristeita, lamppuja pensaissa pihan,
ne taivaan tähtiä muistutti ihan.*

*Vielä enkeli sisäänkin kurkistaa taisi,
että joulusta tarkemmin selvää saisi.
Ja sielläpä uunissa piparit paistui.
”Ne varmasti suussakin hyvältä maistui...”
niin enkeli tuumi. Ja äiti kun veti
piparit uunista, huomasi heti,
että puuttui pelliltä sydän ja tähti
-ne enkelin taskussa taivaaseen lähti!*

**Kiitämme kannatuksesta ja toivotamme kaikille
Rauhaisaa Joulunaikaa ja Menestystä Vuodelle 2010**

**Mukana yrittämisen arjessa
jo vuodesta 1900**

Turvallinen, paikallinen ja vakavarainen

Juureva pohjalainen

Ylihärman Säästöpankki

Eläköön elämän rikkaus.

Ylihärma Isokyrö Kauhava Alahärma Lapua

www.yliharmansp.fi

*Kiitämme kuluneesta vuodesta
ja toivotamme
Hyvää ja rauhallista Joulua
sekä onnekasta tulevaa vuotta.*

Valoisa Joulutalo

UPO
HELKAMA
AEG

CYLINDA
GRUNDIG
ELEKTROLUX

Kaikki sähköön liittyvät tarvikkeet, kojeet ja työt saman katon alta.

- STEREOT - VIDEOT - TV:t - PÖLYNIMURIT
- KAHVINKEITTIMET, ym. ym. edullisin hinnoin.
- KYRÖNMAAN LAAJIN VALAISINVALIKOIMA

35 v.

puh. 06 - 478 5300, fax 478 5446, 044 - 056 1644